

स्टॉक ब्रोकर, सब-ब्रोकर, अधिकृत व्यक्ती आणि क्लायंट यांचे अधिकार आणि दायित्वे

सेबी आणि स्टॉक एक्सचेंजने ठरवल्याप्रमाणे

१. क्लायंटने एक्सचेंज/सिक्युरिटीज अँड एक्सचेंज बोर्ड ऑफ इंडिया (SEBI) च्या नियम, उपनियम आणि नियमांमध्ये आणि वेळोवेळी जारी केलेल्या परिपत्रके/सूचनांमध्ये परिभाषित केल्यानुसार एक्सचेंजसवरील व्यवहारांना मान्यता दिलेल्या सिक्युरिटीज/करार/इतर साधनांमध्ये गुंतवणूक/व्यापार करावा.
 २. स्टॉक ब्रोकर, सब-ब्रोकर आणि क्लायंट हे एक्सचेंजचे सर्व नियम, उपनियम आणि नियम आणि त्यांतर्गत जारी केलेले परिपत्रके/सूचना आणि सेबीचे नियम आणि नियम आणि वेळोवेळी लागू असलेल्या सरकारी अधिकाऱ्यांच्या संबंधित सूचनांना बांधील असतील.
 ३. क्लायंटला स्टॉक ब्रोकरच्या सिक्युरिटीज आणि/किंवा डेरिव्हेटिव्ह्ज कॉन्ट्रॅक्ट्समध्ये व्यवहार करण्याच्या क्षमतेबद्दल स्वतःला खात्री करावी लागेल आणि स्टॉक ब्रोकरद्वारे त्याचे ऑर्डर अंमलात आणू इच्छित असेल आणि क्लायंटला वेळोवेळी स्टॉक ब्रोकरद्वारे ऑर्डर अंमलात आणण्यापूर्वी स्टॉक ब्रोकरच्या अशा क्षमतेबद्दल स्वतःला खात्री करून घ्यावी लागेल.
 ४. स्टॉक ब्रोकरने क्लायंटच्या प्रामाणिकपणा आणि आर्थिक सुदृढतेबद्दल सतत स्वतःचे समाधान केले पाहिजे.
आणि प्रदान करायच्या सेवांशी संबंधित गुंतवणूक उद्दिष्टे.
 ५. स्टॉक ब्रोकर क्लायंटला व्यवसायासाठी स्टॉक ब्रोकरच्या दायित्वाच्या नेमक्या स्वरूपाची जाणीव करून देण्यासाठी पावले उचलेल, ज्यामध्ये कोणत्याही मर्यादा, दायित्व आणि स्टॉक ब्रोकरची क्षमता यांचा समावेश आहे.
कृती करतो.
 ६. सब-ब्रोकर स्टॉक ब्रोकरशी त्याच्या सर्व व्यवहारांमध्ये आवश्यक ती मदत करेल आणि सहकार्य करेल
क्लायंट(चे).
- क्लायंट माहिती
७. क्लायंटने "खाते उघडण्याच्या फॉर्म" मध्ये स्टॉक ब्रोकरने आवश्यक असलेली सर्व माहिती पूर्ण भरावी.
स्टॉक एक्सचेंज/सेबीने वेळोवेळी अनिवार्य केलेल्या सहाय्यक तपशीलांसह.
 ८. क्लायंटने खाते उघडण्याच्या कागदपत्रांमधील सर्व अनिवार्य तरतुदींशी स्वतःला परिचित करून घ्यावे. क्लायंटने स्वीकारलेल्या अटी आणि शर्तीनुसार, स्टॉक ब्रोकरने निर्दिष्ट केलेले कोणतेही अतिरिक्त कलम किंवा कागदपत्रे अनिवार्य नसतील.
 ९. खाते उघडण्याच्या वेळी आणि त्यानंतर प्रदान केलेल्या 'खाते उघडण्याच्या फॉर्म'मधील माहितीमध्ये कोणताही बदल झाल्यास क्लायंटने ताबडतोब स्टॉक ब्रोकरला लेखी कळवावे; ज्यामध्ये बंद करण्याची याचिका/ दिवाळखोरी याचिका किंवा त्याच्या क्षमतेवर महत्त्वपूर्ण परिणाम करू शकणाऱ्या कोणत्याही खटल्याची माहिती समाविष्ट आहे.
क्लायंटने स्टॉक ब्रोकरला वेळोवेळी आर्थिक माहिती प्रदान/अपडेट करावी.
 १०. स्टॉक ब्रोकर आणि सब-ब्रोकर खाते उघडण्याच्या फॉर्ममध्ये नमूद केलेल्या क्लायंटची सर्व माहिती किंवा क्लायंटशी संबंधित इतर कोणतीही माहिती गोपनीयपणे राखतील आणि कोणत्याही कायदानुसार/नियामक आवश्यकतांनुसार आवश्यक असल्याशिवाय ते कोणत्याही व्यक्तीला/अधिकार्याला ती उघड करणार नाहीत. तथापि, स्टॉक ब्रोकर क्लायंटच्या स्पष्ट परवानगीने कोणत्याही व्यक्तीला किंवा अधिकार्यांना त्याच्या क्लायंटबद्दलची माहिती उघड करू शकतो.

मार्जिन

११. क्लायंटला लागू असलेले प्रारंभिक मार्जिन, विथहोलिंग मार्जिन, स्पेशल मार्जिन किंवा स्टॉक ब्रोकर किंवा एक्सचेंजने आवश्यक मानलेले किंवा क्लायंट ज्या सेगमेंटमध्ये व्यवहार करतो त्या सेगमेंट(सेगमेंट्स) ला लागू असलेले सेगमेंट (सेगमेंट्स) वेळोवेळी सेबीने निर्देशित केले असतील असे इतर मार्जिन द्यावे लागतील. स्टॉक ब्रोकरला त्याच्या एकट्या आणि पूर्ण विवेकबुद्धीने अतिरिक्त मार्जिन गोळा करण्याची परवानगी आहे (जरी एक्सचेंज, क्लिअरिंग हाऊस/क्लिअरिंग कॉर्पोरेशन किंवा सेबीने आवश्यक नसले तरी) आणि क्लायंटला असे मार्जिन निर्धारित वेळेत भरण्यास बांधील असेल.
१२. क्लायंटला हे समजते की क्लायंटने मार्जिन भरणे म्हणजे सर्व देयके पूर्ण समाधान करणे असे नाही. सातत्याने मार्जिन भरले जात असूनही, क्लायंटला, त्याच्या व्यापाराच्या सेटलमेंटवर, करारानुसार/आवश्यकतेनुसार अतिरिक्त रक्कम देण्यास (किंवा प्राप्त करण्यास पात्र) बांधील असू शकते.

व्यवहार आणि तोडगे

१३. क्लायंटने सिक्युरिटीज/डेरिव्हेटिव्ह्ज कराराच्या खरेदी किंवा विक्रीसाठी कोणताही ऑर्डर लेखी स्वरूपात किंवा क्लायंट आणि स्टॉक ब्रोकर यांच्यात परस्पर सहमती होईल अशा स्वरूपात किंवा पद्धतीने द्यावा. स्टॉक ब्रोकर खात्री करेल की

ऑर्डर देण्यासाठी आणि क्लायंटचे व्यवहार अंमलात आणण्यासाठी, फक्त त्या क्लायंटला नियुक्त केलेल्या युनिक क्लायंट कोडमध्ये.

१४. स्टॉक ब्रोकर क्लायंटला माहिती देईल आणि त्याला ट्रेडिंग/सेटलमेंट सायकल, डिलिव्हरी/पेमेंट वेळापत्रक, वेळोवेळी त्यात होणारे कोणतेही बदल याबद्दल माहिती देईल आणि जिथे ट्रेड केला जातो त्या संबंधित स्टॉक एक्सचेंजच्या अशा वेळापत्रकांचे/प्रक्रियांचे पालन करण्याची जबाबदारी क्लायंटची असेल.

१५. स्टॉक ब्रोकरने खात्री करावी की क्लायंटने जमा केलेले पैसे/सिक्युरिटीज त्याच्या/त्याच्या स्वतःच्या खात्यापेक्षा किंवा इतर कोणत्याही क्लायंटच्या खात्यापेक्षा वेगळ्या खात्यात ठेवले जातील आणि स्टॉक ब्रोकर स्वतःसाठी किंवा इतर कोणत्याही क्लायंटसाठी किंवा सेबीच्या नियम, नियम, परिपत्रके, सूचना, मार्गदर्शक तत्त्वे आणि/किंवा एक्सचेंजच्या नियम, नियम, उपविधी, परिपत्रके आणि सूचनांमध्ये नमूद केलेल्या उद्देशांव्यतिरिक्त इतर कोणत्याही हेतूसाठी वापरणार नाही.

१६. जेव्हा एक्सचेंजने स्वतःहून सर्व व्यवहार रद्द केले, ज्यामध्ये क्लायंटच्या वतीने केलेले व्यवहार समाविष्ट आहेत, तेव्हा स्टॉक ब्रोकरला क्लायंटसोबतचे संबंधित करार रद्द करण्याचा अधिकार असेल.

१७. एक्सचेंजवर केलेले व्यवहार नियम, उपनियम आणि नियम आणि त्यांतर्गत जारी केलेल्या परिपत्रके/सूचनांच्या अधीन आहेत जिथे व्यापार केला जातो आणि अशा व्यापारातील सर्व पक्षांनी एक्सचेंजच्या नियम, उपनियम आणि नियम आणि त्यांतर्गत जारी केलेल्या परिपत्रके/सूचनांच्या तरतुदींना प्रभावी करण्यासाठी, जिथे व्यापार केला जातो त्या एक्सचेंजच्या उपनियम आणि नियमनांनी निर्दिष्ट केलेल्या न्यायालयाच्या अधिकारक्षेत्रात सादर केले पाहिजे.

ब्रोकरेज

१८. क्लायंटने स्टॉक ब्रोकरला वेळोवेळी प्रचलित असलेले ब्रोकरेज आणि वैधानिक कर भरावे लागतील जे क्लायंटच्या खात्यावर, व्यवहारांवर आणि स्टॉक ब्रोकर क्लायंटला देत असलेल्या सेवांवर लागू होतील. संबंधित स्टॉक एक्सचेंजच्या नियम, नियम आणि उपविधी आणि/किंवा सेबीच्या नियम आणि नियमांनुसार परवानगी असलेल्या कमाल ब्रोकरेजपेक्षा जास्त ब्रोकरेज आकारू नये.

परिसमापन आणि पदाबाहेर जाणे

१९. स्टॉक ब्रोकरच्या इतर अधिकारांना (एखादा विषय लवादाकडे पाठवण्याच्या अधिकारासह) बाधा न आणता, क्लायंटला हे समजते की मार्जिन किंवा इतर रक्कम, थकबाकीदार कर्जे इत्यादी न भरल्यामुळे क्लायंटच्या सर्व किंवा कोणत्याही पदांना लिक्विडेट/क्लोज करण्याचा आणि अशा लिक्विडेशन/क्लोजआउटच्या रकमेचे क्लायंटच्या दायित्वे/जबाबदारीशी समायोजन करण्याचा स्टॉक ब्रोकरला अधिकार असेल. अशा लिक्विडेशन/क्लोजिंग-आउटमुळे होणारे कोणतेही आणि सर्व नुकसान आणि आर्थिक शुल्क क्लायंटकडून आकारले जातील आणि ते स्वतः सहन करतील.

२०. क्लायंटचा मृत्यू किंवा दिवाळखोरी झाल्यास किंवा तो/ती अन्यथा क्लायंटने खरेदी किंवा विक्री करण्याचा आदेश दिलेल्या सिक्युरिटीज प्राप्त करण्यास आणि त्यांचे पैसे देण्यास किंवा वितरित करण्यास किंवा हस्तांतरित करण्यास असमर्थ झाल्यास, स्टॉक ब्रोकर क्लायंटचा व्यवहार बंद करू शकतो आणि क्लायंटच्या मालमतेवर नुकसान झाल्यास, दावा करू शकतो. क्लायंट किंवा त्याचे नामनिर्देशित व्यक्ती, उत्तराधिकारी, वारस आणि नियुक्ती यामुळे उद्भवू शकणाऱ्या कोणत्याही अतिरिक्त रकमेसाठी पात्र असतील. क्लायंटने हे लक्षात ठेवावे की नामनिर्देशित व्यक्तीच्या नावे निधी/सिक्युरिटीज हस्तांतरित करणे स्टॉक ब्रोकरने कायदेशीर वारसाच्या विरुद्ध वैध डिस्चार्ज असेल.

२१. स्टॉक ब्रोकर संबंधित एक्सचेंजच्या निदर्शनास क्लायंटने पेमेंट/डिलिव्हरीमध्ये डिफॉल्ट केल्याची आणि संबंधित बाबींबद्दलची माहिती आणेल. जर डिफॉल्ट क्लायंट कॉर्पोरेट संस्था/भागीदारी/मालमत्ता फर्म किंवा इतर कोणतीही कृत्रिम कायदेशीर संस्था असेल, तर संचालक/प्रवर्तक/भागीदार/मालक यांचे नाव स्टॉक ब्रोकर संबंधित एक्सचेंजला कळवेल.

वादाचे निराकरण

२२. स्टॉक ब्रोकर क्लायंटला संबंधित एक्सचेंज आणि सेबीचे संबंधित संपर्क तपशील प्रदान करेल.

२३. स्टॉक ब्रोकर त्याच्या माध्यमातून होणाऱ्या सर्व व्यवहारांबाबत क्लायंटच्या तक्रारींचे निवारण करण्यासाठी आणि शेअर्सच्या खराब डिलिव्हरी, खराब डिलिव्हरीमध्ये सुधारणा इत्यादींसाठी आक्षेप दूर करण्यासाठी सहकार्य करेल.

२४. क्लायंट आणि स्टॉक ब्रोकर ठेवी, मार्जिन मनी इत्यादींशी संबंधित कोणतेही दावे आणि/किंवा वाद, ज्या एक्सचेंजसमवेत व्यापार केला जातो त्या एक्सचेंजच्या नियम, उपनियम आणि नियमांनुसार आणि वेळोवेळी लागू असलेल्या परिपत्रके/सूचनांनुसार लवादाकडे पाठवतील.

२५. स्टॉक ब्रोकरने त्याच्या आणि क्लायंटमधील व्यवहारांमधून उद्भवणाऱ्या कोणत्याही लवादाच्या कार्यवाहीचा जलद निपटारा सुनिश्चित करावा आणि अशा कार्यवाहीत दिलेल्या लवादाच्या निर्णयांची अंमलबजावणी करण्यास तो जबाबदार असेल.

२६. क्लायंट/स्टॉक-ब्रोकरला हे समजते की क्लायंट/स्टॉक-ब्रोकरच्या अधिकृत प्रतिनिधीने वाद निराकरणासाठी जारी केलेल्या सूचना, जर असतील तर, त्या क्लायंट/स्टॉक-ब्रोकरवर बंधनकारक असतील, कारण त्या प्रतिनिधीला क्लायंट/स्टॉक-ब्रोकरच्या वतीने व्यवहार करण्यास अधिकृत केलेल्या पत्रानुसार.

नातेसंबंध संपुष्टात येणे

२७. जर स्टॉक ब्रोकर कोणत्याही कारणास्तव स्टॉक एक्सचेंजचा सदस्य राहिला नाही, ज्यामध्ये स्टॉक ब्रोकरच्या चुकीमुळे, मृत्युमुळे, राजीनामा देऊन किंवा हकालपट्टीमुळे किंवा बोर्डाने प्रमाणपत्र रद्द केल्यास सदस्यत्व संपुष्टात आल्यास, स्टॉक ब्रोकर आणि क्लायंटमधील हे संबंध संपुष्टात येतील.

२८. स्टॉक ब्रोकर, सब-ब्रोकर आणि क्लायंट यांना दुसऱ्या पक्षाला कोणतेही कारण न देता त्यांच्यातील संबंध संपुष्टात आणण्याचा अधिकार असेल, त्यानंतर दुसऱ्या पक्षाला किमान एक महिन्याची लेखी सूचना दिली जाईल. अशा कोणत्याही समाप्तीनंतरही, या संबंधाच्या समाप्तीपूर्वी केलेल्या व्यवहारांमधून किंवा त्यांच्या संदर्भात उद्भवणारे पक्षांचे सर्व अधिकार, दायित्व आणि दायित्व कायम राहतील आणि संबंधित पक्षांवर किंवा त्यांच्या/त्यांचे संबंधित वारस, कार्यकारी, प्रशासक, कायदेशीर प्रतिनिधी किंवा उत्तराधिकारी, जसे असेल तसे, बंधनकारक राहतील.

२९. सब-ब्रोकरचा मृत्यू/दिवाळखोरी झाल्यास किंवा बोर्डसोबत त्याची/तिची नोंदणी रद्द झाल्यास किंवा स्टॉक एक्सचेंजने सब-ब्रोकरची मान्यता रद्द केली आणि/किंवा स्टॉक ब्रोकरने सब-ब्रोकरसोबतचा करार रद्द केला, कोणत्याही कारणास्तव, क्लायंटला अशा समाप्तीची माहिती दिली जाईल आणि क्लायंट स्टॉक ब्रोकरचा थेट क्लायंट मानला जाईल आणि स्टॉक ब्रोकर, सब-ब्रोकर आणि क्लायंटचे नियमन करणारे 'हक्क आणि दायित्व' दस्तऐवजातील सर्व कलमे जसेच्या तसे लागू राहतील, जोपर्यंत क्लायंट स्टॉक ब्रोकरला कमीत कमी एक महिन्याच्या आत लेखी सूचना देऊन त्यांचे संबंध संपुष्टात आणण्याचा त्याचा हेतू कळवत नाही.

अतिरिक्त अधिकार आणि कर्तव्ये

३०. स्टॉक ब्रोकर क्लायंटला त्याच्या माध्यमातून होणाऱ्या व्यवहारांच्या बाबतीत लाभांश, हक्क किंवा बोनस शेअर्स इत्यादींच्या अधिकारांबाबत योग्य संरक्षण देईल आणि तो असे काहीही करणार नाही ज्यामुळे क्लायंटच्या हिताला हानी पोहोचेल ज्याच्यासोबत आणि ज्याच्यासाठी त्यांनी सिक्युरिटीजमध्ये व्यवहार केले असतील.

३१. स्टॉक ब्रोकर आणि क्लायंट वेळोवेळी सेबी आणि संबंधित एक्सचेंजसोबत जारी केलेल्या नियम, नियम, उपविधी, परिपत्रके, सूचना आणि मार्गदर्शक तत्वांनुसार त्यांचे खाते समेट करतील आणि सेटल करतील जिथे व्यापार केला जातो.

३२. स्टॉक ब्रोकर त्याच्या घटकांना एक्सचेंजने वेळोवेळी विहित केलेल्या स्वरूपात केलेल्या व्यवहारांसाठी एक करारपत्र जारी करेल ज्यामध्ये ऑर्डर क्रमांक, व्यापार क्रमांक, व्यापार वेळ, व्यापार किंमत, व्यापाराचे प्रमाण, डेरिव्हेटिव्हज कराराचे तपशील, क्लायंट कोड, ब्रोकरेज, आकारले जाणारे सर्व शुल्क इत्यादी सर्व व्यवहारांचे रेकॉर्ड असतील आणि त्यामध्ये आवश्यक असलेले इतर सर्व संबंधित तपशील भरावे लागतील आणि एक्सचेंजने विहित केलेल्या पद्धतीने आणि वेळेत जारी करावे लागतील. स्टॉक ब्रोकर गुंतवणूकदारांना करारपत्रे हार्ड कॉपीमध्ये आणि/किंवा डिजिटल स्वाक्षरी वापरून इलेक्ट्रॉनिक स्वरूपात पाठवेल.

३३. स्टॉक ब्रोकर, संबंधित एक्सचेंजकडून पेआउट मिळाल्यापासून एका कामकाजाच्या दिवसाच्या आत, जिथे व्यवहार केला जातो, क्लायंटला निधी किंवा सिक्युरिटीजच्या डिलिव्हरीमधून पैसे देईल, जोपर्यंत क्लायंटने अन्यथा निर्दिष्ट केले नसेल आणि वेळोवेळी संबंधित एक्सचेंजने जिथे व्यवहार केला जातो तिथे विहित केलेल्या अटी आणि शर्तीच्या अधीन असेल.

३४. स्टॉक ब्रोकर त्याच्या प्रत्येक क्लायंटच्या बाबतीत निधी आणि सिक्युरिटीज दोन्हीसाठी संपूर्ण 'खात्याचे विवरणपत्र' संबंधित एक्सचेंजने वेळोवेळी विहित केलेल्या वेळेत आणि स्वरूपात पाठवेल, जिथे व्यापार केला जाईल. स्टेटमेंटमध्ये असेही नमूद केले असेल की क्लायंटने स्टॉक ब्रोकरला मिळाल्यापासून, संबंधित एक्सचेंजने वेळोवेळी विहित केलेल्या वेळेत स्टेटमेंटमध्ये त्रुटी, जर असतील तर, त्याबद्दल तक्रार करावी.

३५. स्टॉक ब्रोकरने ग्राहकांना दररोज मार्जिन स्टेटमेंट पाठवावे. डेली मार्जिन स्टेटमेंटमध्ये इतर गोष्टींबरोबरच, जमा केलेल्या तारणाची माहिती, वापरलेल्या तारणाची आणि तारणाची स्थिती (क्लायंटकडून उपलब्ध शिल्लक/देय) आणि रोख रकमेचा समावेश असावा, मुदत ठेव पावत्या (एफडीआर), बँक गॅरंटी आणि सिक्युरिटीज यांचा समावेश असावा.

३६. क्लायंटने खात्री करावी की त्याच्याकडे स्टॉक ब्रोकरशी संबंध स्थापित करण्याची आवश्यक कायदेशीर क्षमता आहे आणि तो यासाठी अधिकृत आहे आणि तो या अंतर्गत त्याच्या जबाबदाऱ्या आणि उपक्रमांचे पालन करण्यास सक्षम आहे. क्लायंट ज्या सर्व व्यवहारांमध्ये प्रवेश करू शकतो त्यांचे पालन सुनिश्चित करण्यासाठी आवश्यक असलेल्या सर्व कृती अशा व्यवहारात प्रवेश करण्यापूर्वी क्लायंटने पूर्ण केल्या पाहिजेत.

इलेक्ट्रॉनिक करार नोट्स (ECN)

३७. जर क्लायंटने इलेक्ट्रॉनिक स्वरूपात कॉन्ट्रॅक्ट नोट प्राप्त करण्याचा पर्याय निवडला, तर तो स्टॉक ब्रोकरला योग्य ई-मेल आयडी प्रदान करेल. ईमेल आयडीमधील कोणताही बदल क्लायंट स्टॉक ब्रोकरला प्रत्यक्ष पत्राद्वारे कळवेल. जर क्लायंटने इंटरनेट ट्रेडिंगचा पर्याय निवडला असेल, तर ईमेल आयडी बदलण्याची विनंती क्लायंट विशिष्ट वापरकर्ता आयडी आणि पासवर्डद्वारे सुरक्षित प्रवेशाद्वारे केली जाऊ शकते.

३८. स्टॉक ब्रोकरने खात्री करावी की ई-मेलद्वारे पाठवलेले सर्व ईसीएन डिजिटल स्वाक्षरीकृत, एन्क्रिप्टेड, छेडछाड न करता येणारे आणि आयटी कायदा, २००० च्या तरतुदींचे पालन करणारे असतील. जर ईसीएन ई-मेलद्वारे संलग्नक म्हणून पाठवले गेले असेल, तर संलग्न फाइल डिजिटल स्वाक्षरीसह सुरक्षित केली जाईल, एन्क्रिप्टेड आणि छेडछाड न करता येणारे.

३९. क्लायंटने हे लक्षात ठेवावे की स्टॉक ब्रोकरकडून बाउन्स मेल सूचना न मिळाल्यास क्लायंटच्या ई-मेल आयडीवर कॉन्ट्रॅक्ट नोटची डिलिव्हरी होईल.

४०. स्टॉक ब्रोकरने आयटी कायदा, २००० च्या तरतुदींचे पालन करून आणि सेबी/स्टॉक एक्सचेंजने वेळोवेळी जारी केलेल्या विद्यमान नियम/नियम/परिपत्रके/मार्गदर्शक तत्वांनुसार एक्सचेंजने विहित केलेल्या पद्धतीने ई-मेलची ईसीएन आणि पावती सॉफ्ट आणि नॉन-टेम्पर करण्यायोग्य स्वरूपात ठेवावी. कॉन्ट्रॅक्ट नोट्स पाठवताना सिस्टमद्वारे तयार केलेला लॉग रिपोर्ट, सेबी/स्टॉक एक्सचेंजच्या विद्यमान नियमांनुसार निर्दिष्ट कालावधीसाठी स्टॉक ब्रोकरने राखला पाहिजे. लॉग रिपोर्टमध्ये क्लायंटला डिलिव्हर न झालेल्या कॉन्ट्रॅक्ट नोट्स/ई-मेल नाकारलेल्या किंवा परत बाउन्स झालेल्यांची माहिती दिली पाहिजे. सेबी/स्टॉक एक्सचेंजच्या विद्यमान नियमांनुसार निर्धारित कालावधीत बाउन्स झालेल्या मेलची सूचना नेहमीच त्याच्याकडून मिळावी यासाठी स्टॉक ब्रोकर सर्व शक्य पावले उचलेल.

४१. ज्या क्लायंटला इलेक्ट्रॉनिक स्वरूपात कॉन्ट्रॅक्ट नोट्स मिळण्याचा पर्याय नाही अशा क्लायंटला स्टॉक ब्रोकर भौतिक स्वरूपात कॉन्ट्रॅक्ट नोट्स पाठवत राहील. जिथे क्लायंटला ईसीएन डिलिव्हर केले गेले नाहीत किंवा क्लायंटच्या ई-मेल आयडीद्वारे नाकारले गेले आहेत (मेल बाउन्स होत आहेत), तिथे स्टॉक ब्रोकर सेबी/स्टॉक एक्सचेंजच्या विद्यमान नियमांनुसार निर्धारित वेळेत क्लायंटला एक भौतिक कॉन्ट्रॅक्ट नोट पाठवेल आणि अशा भौतिक कॉन्ट्रॅक्ट नोट्सच्या डिलिव्हरीचा पुरावा राखेल.

४२. क्लायंटला ईसीएनच्या ई-मेल संदेशाव्यतिरिक्त, स्टॉक ब्रोकर एकाच वेळी त्याच्या नियुक्त केलेल्या वेबसाइटवर, जर असेल तर, सुरक्षित पद्धतीने ईसीएन प्रकाशित करेल आणि क्लायंटला संबंधित प्रवेश सक्षम करेल आणि या उद्देशासाठी, क्लायंटला एक अद्वितीय वापरकर्ता नाव आणि पासवर्ड देईल, ज्यामध्ये क्लायंटला कॉन्ट्रॅक्ट नोट इलेक्ट्रॉनिक पद्धतीने जतन करण्याचा आणि/किंवा त्याची प्रिंट आउट घेण्याचा पर्याय असेल.

कायदा आणि अधिकारक्षेत्र

४३. या दस्तऐवजात नमूद केलेल्या विशिष्ट अधिकारांव्यतिरिक्त, स्टॉक ब्रोकर, सब-ब्रोकर आणि क्लायंटला स्टॉक ब्रोकर किंवा क्लायंटला ज्या एक्सचेंजेसमध्ये ट्रेडिंग करण्याची निवड करतात त्यांच्या नियम, उपविधी आणि नियमन आणि त्यांतर्गत जारी केलेल्या परिपत्रके/सूचना किंवा सेबीच्या नियम आणि नियमनांतर्गत असलेले इतर कोणतेही अधिकार वापरण्याचा अधिकार असेल.

४४. या दस्तऐवजातील तरतुदी नेहमीच सरकारी सूचना, सेबीने जारी केलेले कोणतेही नियम, नियम, मार्गदर्शक तत्वे आणि परिपत्रके/सूचना आणि संबंधित स्टॉक एक्सचेंजचे नियम, नियम आणि उपकायदे, जिथे व्यापार केला जातो, वेळोवेळी लागू होऊ शकतात, यांच्या अधीन असतील.

४५. स्टॉक ब्रोकर आणि क्लायंट यांनी लवाद आणि सामंजस्य कायदा, १९९६ अंतर्गत लवादाने दिलेल्या कोणत्याही निवाड्याचे पालन करावे. तथापि, जर दोन्ही पक्ष लवादाच्या निवाड्यावर समाधानी नसतील तर स्टॉक एक्सचेंजमध्ये अपील करण्याची तरतूद देखील आहे.

४६. या दस्तऐवजात वापरलेले परंतु येथे परिभाषित केलेले नसलेले शब्द आणि अभिव्यक्ती, संदर्भ अन्यथा आवश्यक नसल्यास, नियम, उपनियम आणि नियम आणि एक्सचेंजेस/सेबीने त्यांतर्गत जारी केलेल्या परिपत्रके/सूचनांमध्ये त्यांना दिलेल्या अर्थाप्रमाणेच असतील.

४७. स्टॉक ब्रोकरने जोडलेले सर्व अतिरिक्त स्वैच्छिक कलमे/कागदपत्र हे एक्सचेंजेस/सेबीच्या नियम/नियम/सूचना/परिपत्रकांचे उल्लंघन करणारे नसावेत. अशा स्वैच्छिक कलमे/कागदपत्रांमध्ये कोणतेही बदल करण्यापूर्वी १५ दिवसांची सूचना देणे आवश्यक आहे. एक्सचेंजेस/सेबीने निर्दिष्ट केलेल्या अधिकार आणि दायित्वांमध्ये कोणतेही बदल देखील क्लायंटच्या लक्षात आणून दिले पाहिजेत.

४८. जर येथे पक्षांचे हक्क आणि दायित्वे सेबीच्या नियम आणि विनियमांमध्ये किंवा व्यापार केला जातो त्या संबंधित स्टॉक एक्सचेंजच्या उपविधी, नियम आणि विनियमांमध्ये बदल झाल्यामुळे बदलली असतील, तर असे बदल या दस्तऐवजात नमूद केलेल्या पक्षांच्या हक्क आणि दायित्वांमध्ये बदल करून येथे समाविष्ट केले गेले आहेत असे मानले जाईल.

स्टॉक ब्रोकरकडून क्लायंटला इंटरनेट आणि वायरलेस तंत्रज्ञानावर आधारित व्यापार सुविधा प्रदान

('हक्क आणि दायित्व' दस्तऐवजात नमूद केलेले सर्व कलमे लागू असतील. याव्यतिरिक्त, येथे नमूद केलेले कलमे देखील लागू असतील.)

१. स्टॉक ब्रोकर वायरलेस तंत्रज्ञानाच्या वापराद्वारे इंटरनेट आधारित ट्रेडिंग (IBT) आणि सिव्युरिटीज ट्रेडिंग प्रदान करण्यास पात्र आहे ज्यामध्ये इंटरनेट प्रोटोकॉल (IP) वापरणाऱ्या मोबाईल फोन, डेटा कार्डसह लॅपटॉप इत्यादी उपकरणांचा वापर समाविष्ट असेल. स्टॉक ब्रोकरने SEBI आणि एक्सचेंजेसद्वारे वेळोवेळी निर्दिष्ट केलेल्या वायरलेस तंत्रज्ञानाचा वापर करून इंटरनेट आधारित ट्रेडिंग/सिव्युरिटीज ट्रेडिंगसाठी लागू असलेल्या सर्व आवश्यकतांचे पालन करावे.
२. क्लायंटला सिव्युरिटीजमध्ये गुंतवणूक/व्यापार करण्याची इच्छा आहे आणि यासाठी, क्लायंट इंटरनेट आधारित ट्रेडिंग सुविधा किंवा वायरलेस तंत्रज्ञानाचा वापर करून सिव्युरिटीज ट्रेडिंगची सुविधा वापरण्याची इच्छा आहे.

स्टॉक ब्रोकर क्लायंटला स्टॉक ब्रोकरची IBT सेवा प्रदान करेल आणि क्लायंट स्टॉक ब्रोकरच्या IBT सेवेचा लाभ घेईल, SEBI/एक्सचेंजेस तरतुदी आणि स्टॉक ब्रोकरच्या IBT वेबसाइटवर निर्दिष्ट केलेल्या अटी आणि शर्तीच्या अधीन राहून, जर त्या एक्सचेंजेस/SEBI ने विहित केलेल्या नियमांशी सुसंगत असतील.
३. स्टॉक ब्रोकरने वायरलेस तंत्रज्ञान/इंटरनेट/स्मार्ट ऑर्डर रूटिंग किंवा इतर कोणत्याही तंत्रज्ञानाद्वारे सिव्युरिटीज ट्रेडिंगशी संबंधित वैशिष्ट्ये, जोखीम, जबाबदाऱ्या, दायित्व आणि दायित्व क्लायंटच्या निदर्शनास आणून द्यावीत. स्टॉक ब्रोकरने क्लायंटच्या निदर्शनास आणून द्यावीत.
४. स्टॉक ब्रोकरने क्लायंटला याची जाणीव करून द्यावी की स्टॉक ब्रोकरची IBT सिस्टीम स्वतःच एक्सचेंजेस/SEBI ने विहित केलेल्या नियमांनुसार प्रारंभिक पासवर्ड आणि त्याची पासवर्ड पॉलिसी तयार करते.
५. क्लायंटचे वापरकर्तानाव आणि पासवर्ड गोपनीय आणि सुरक्षित ठेवण्याची जबाबदारी क्लायंटची असेल आणि स्टॉक ब्रोकरच्या IBT सिस्टीमद्वारे क्लायंटच्या वापरकर्तानाव आणि/किंवा पासवर्ड वापरून केलेल्या सर्व ऑर्डर आणि व्यवहारांसाठी तो पूर्णपणे जबाबदार असेल, मग तो व्यक्ती तसे करण्यास अधिकृत असेल किंवा नसो. तसेच क्लायंटला हे देखील माहिती आहे की वायरलेस तंत्रज्ञानाद्वारे ऑर्डर राउटेड सिस्टीमद्वारे इंटरनेट ट्रेडिंग/सिव्युरिटीज ट्रेडिंगसाठी प्रमाणीकरण तंत्रज्ञान आणि कडक सुरक्षा उपाय आवश्यक आहेत आणि क्लायंट आणि/किंवा त्याच्या अधिकृत प्रतिनिधीचा पासवर्ड स्टॉक ब्रोकरच्या कर्मचाऱ्यांना आणि डीलर्ससह कोणत्याही तृतीय पक्षाला उघड केला जाणार नाही याची खात्री करतो.
६. जर क्लायंटने त्याचा पासवर्ड विसरला, स्टॉक ब्रोकरच्या IBT सिस्टीममध्ये सुरक्षा त्रुटी आढळली, त्याच्या वापरकर्तानाव/पासवर्ड/खात्याद्वारे विसंगती/अनधिकृत प्रवेश आढळला/शंका आली तर तो ताबडतोब स्टॉक ब्रोकरला लेखी कळवेल, अशा अनधिकृत वापराची संपूर्ण माहिती, तारीख, पद्धत आणि अशा अनधिकृत वापराच्या अनुषंगाने केलेले व्यवहार इत्यादी.
७. वायरलेस तंत्रज्ञानाद्वारे इंटरनेट/सिव्युरिटीज ट्रेडिंगद्वारे ऑर्डर राउट करण्यासाठी सेवा मिळविण्याशी संबंधित जोखमीची क्लायंटला पूर्णपणे जाणीव आहे आणि तो समजतो आणि क्लायंटच्या वापरकर्तानाव/पासवर्डमध्ये कोणत्याही प्रकारे केलेल्या कोणत्याही आणि सर्व कृतींसाठी क्लायंट पूर्णपणे जबाबदार आणि जबाबदार असेल.
८. स्टॉक ब्रोकर क्लायंटच्या विनंतीनुसार त्याला ईमेलद्वारे ऑर्डर/ट्रेड कन्फर्मेशन पाठवेल. क्लायंटला माहिती आहे की ऑर्डर/ट्रेड कन्फर्मेशन वेब पोर्टलवर देखील प्रदान केले आहे. जर क्लायंट वायरलेस तंत्रज्ञानाचा वापर करून ट्रेडिंग करत असेल, तर स्टॉक ब्रोकर क्लायंटच्या डिव्हाइसवर ऑर्डर/ट्रेड कन्फर्मेशन पाठवेल.
९. क्लायंटला माहिती आहे की इंटरनेटरून व्यापार करताना अनेक अनिश्चित घटकांचा समावेश असतो आणि जटिल हार्डवेअर, सॉफ्टवेअर, सिस्टीम, कम्युनिकेशन लाईन्स, पेरिफेरल्स इत्यादी व्यत्यय आणि विस्थापनांना बळी पडतात.

स्टॉक ब्रोकर आणि एक्सचेंज असे कोणतेही प्रतिनिधित्व किंवा हमी देत नाहीत की स्टॉक ब्रोकरची IBT सेवा क्लायंटला कोणत्याही व्यत्ययाशिवाय नेहमीच उपलब्ध असेल.
१०. क्लायंट/स्टॉक ब्रोकर/एक्सचेंजच्या नियंत्रणाबाहेरील कोणत्याही कारणास्तव क्लायंट/स्टॉक ब्रोकर/एक्सचेंजच्या टोकावर कोणत्याही लिंक/सिस्टम बिघाडामुळे स्टॉक ब्रोकरच्या आयबीटी सिस्टम किंवा सेवेचे निलंबन, व्यत्यय, अनुपलब्धता किंवा बिघाड किंवा त्याच्या ऑर्डरची अंमलबजावणी न झाल्यामुळे क्लायंटचा एक्सचेंज किंवा स्टॉक ब्रोकरविरुद्ध कोणताही दावा राहणार नाही.

या दस्तऐवजात स्टॉक एक्सचेंजच्या इक्विटीज/डेरिव्हेटिव्हज सेगमेंटमधील ट्रेडिंगबद्दल महत्वाची माहिती आहे.

एक्सचेंजसच्या इक्विटीज/डेरिव्हेटिव्हज सेगमेंटमध्ये ट्रेडिंग करण्यापूर्वी सर्व संभाव्य घटकांनी हे दस्तऐवज वाचावे.

स्टॉक एक्सचेंज/सेबी या प्रकटीकरण दस्तऐवजाच्या पूर्णतेची, पर्याप्ततेची किंवा अचूकतेची हमी एकट्याने किंवा संयुक्तपणे किंवा स्पष्टपणे देत नाहीत किंवा गर्भितपणे कोणतेही प्रतिनिधित्व करत नाहीत किंवा स्टॉक एक्सचेंज/सेबीने ट्रेडिंग सेगमेंटमध्ये सहभागी होण्याच्या कोणत्याही गुणवत्तेला मान्यता दिलेली नाही किंवा उत्तीर्ण केलेले नाही. हे संक्षिप्त विधान ट्रेडिंगच्या सर्व जोखीम आणि इतर महत्त्वपूर्ण पैलू उघड करत नाही.

गुंतलेल्या जोखमीच्या पार्श्वभूमीवर, तुम्ही ज्या नात्यामध्ये प्रवेश करत आहात त्याचे स्वरूप आणि तुमच्या जोखमीच्या व्याप्तीची जाणीव असेल तरच तुम्ही व्यवहार करावेत.

तुम्हाला हे माहित असले पाहिजे आणि समजून घेतले पाहिजे की स्टॉक एक्सचेंजवर व्यापार केल्या जाणाऱ्या इक्विटी शेअर्स, डेरिव्हेटिव्हज कॉन्ट्रॅक्ट्स किंवा इतर इन्स्ट्रुमेंट्समध्ये व्यापार करणे, ज्यामध्ये जोखीमचे वेगवेगळे घटक असतात, सामान्यतः मर्यादित संसाधने/मर्यादित गुंतवणूक आणि/किंवा ट्रेडिंग अनुभव आणि कमी जोखीम सहनशीलता असलेल्या व्यक्तीसाठी योग्य मार्ग नाही. म्हणून, तुमच्या आर्थिक स्थितीच्या पार्श्वभूमीवर असे ट्रेडिंग तुमच्यासाठी योग्य आहे का याचा तुम्ही काळजीपूर्वक विचार केला पाहिजे. जर तुम्ही स्टॉक एक्सचेंजवर व्यापार केला आणि प्रतिकूल परिणाम किंवा तोटा सहन केला तर तुम्ही त्यासाठी पूर्णपणे जबाबदार असाल आणि स्टॉक एक्सचेंज/त्याचे क्लिअरिंग कॉर्पोरेशन आणि/किंवा सेबी कोणत्याही प्रकारे त्यासाठी जबाबदार राहणार नाहीत आणि तुम्हाला असा युक्तिवाद करणे खुले राहणार नाही की संबंधित जोखमीबद्दल कोणताही पुरेसा खुलासा करण्यात आला नाही किंवा संबंधित स्टॉक ब्रोकरने तुम्हाला संपूर्ण जोखीम समजावून सांगितली नाही. परिणामांसाठी घटक पूर्णपणे जबाबदार असेल आणि त्या कारणास्तव कोणताही करार रद्द केला जाऊ शकत नाही. तुम्ही हे मान्य केले पाहिजे आणि स्वीकारले पाहिजे की स्टॉक एक्सचेंजवर व्यापार केल्या जाणाऱ्या डेरिव्हेटिव्ह कॉन्ट्रॅक्टच्या खरेदी आणि/किंवा विक्रीसाठी ऑर्डर अंमलात आणताना नफ्याची कोणतीही हमी असू शकत नाही किंवा तोट्यापासून कोणताही अपवाद असू शकत नाही.

तुम्हाला हे स्पष्टपणे समजले पाहिजे की स्टॉक ब्रोकरद्वारे स्टॉक एक्सचेंजवर तुमचे व्यवहार स्टॉक ब्रोकरने ठरवून दिलेल्या काही औपचारिकता पूर्ण करण्याच्या अधीन असतील, ज्यामध्ये इतर गोष्टींबरोबरच तुमचा क्लायंटला जाणून घ्या फॉर्म भरणे, अधिकार आणि जबाबदाऱ्या वाचणे, काय करावे आणि काय करू नये इत्यादींचा समावेश असू शकतो आणि ते संबंधित स्टॉक एक्सचेंजचे नियम, उपनियम आणि नियमन, त्यांच्या क्लिअरिंग कॉर्पोरेशन, सेबीने वेळोवेळी लागू केलेल्या मार्गदर्शक तत्त्वे आणि स्टॉक एक्सचेंज किंवा त्यांच्या क्लिअरिंग कॉर्पोरेशनने वेळोवेळी लागू केलेल्या परिपत्रकांच्या अधीन असतील.

स्टॉक एक्सचेंज कोणताही सल्ला देत नाही किंवा देण्याचा हेतू देत नाही आणि या दस्तऐवजात समाविष्ट असलेल्या कोणत्याही माहितीच्या आधारे स्टॉक एक्सचेंजच्या कोणत्याही स्टॉक ब्रोकर आणि/किंवा कोणत्याही तृतीय पक्षाशी कोणत्याही व्यावसायिक संबंधात प्रवेश करणाऱ्या कोणत्याही व्यक्तीला ते जबाबदार राहणार नाहीत. या दस्तऐवजात समाविष्ट असलेली कोणतीही माहिती व्यवसाय सल्ला म्हणून समजू नये. अशा व्यापारात समाविष्ट असलेल्या जोखीम पूर्णपणे समजून घेतल्याशिवाय आणि त्यांचा आढावा घेतल्याशिवाय व्यापार करण्याचा कोणताही विचार केला जाऊ नये. जर तुम्हाला खात्री नसेल, तर तुम्ही त्यावर व्यावसायिक सल्ला घ्यावा.

तुमच्यासाठी व्यापार करायचा की एखाद्याला व्यापार करण्यासाठी अधिकृत करायचे याचा विचार करताना, तुम्हाला खालील गोष्टींची जाणीव असली पाहिजे किंवा त्याबद्दल परिचित असले पाहिजे:- १.

मूलभूत जोखीम: १.१

उच्च अस्थिरतेचा धोका: अस्थिरता म्हणजे स्टॉक एक्सचेंजवर

ट्रेडिंग क्रियाकलाप चालू असताना सिक्स्युरिटीज/डेरिव्हेटिव्हज कराराच्या किमतीतील गतिमान बदल. सामान्यतः, सिक्स्युरिटीज/डेरिव्हेटिव्हज कराराची अस्थिरता जितकी जास्त असेल तितकी त्याच्या किमतीतील चढ-उतार जास्त असतात. सक्रिय सिक्स्युरिटीज/डेरिव्हेटिव्हज करारांपेक्षा कमी व्यापार असलेल्या सिक्स्युरिटीज/डेरिव्हेटिव्हज करारांमध्ये सामान्यतः जास्त अस्थिरता असू शकते. अस्थिरतेमुळे, तुमचा ऑर्डर केवळ अंशतः अंमलात आणला जाऊ शकतो किंवा अजिबात अंमलात आणला जाऊ शकत नाही, किंवा तुमचा ऑर्डर ज्या किमतीला अंमलात आणला गेला तो शेवटच्या व्यापार केलेल्या किमतीपेक्षा लक्षणीयरीत्या वेगळा असू शकतो किंवा त्यानंतर लक्षणीयरीत्या बदलू शकतो, परिणामी काल्पनिक किंवा वास्तविक नुकसान होऊ शकते.

१.२ कमी तरलतेचा धोका: तरलता म्हणजे बाजारातील

सहभागींची स्पर्धात्मक किमतीत आणि कमीत कमी किमतीच्या फरकाने सिक्स्युरिटीज/डेरिव्हेटिव्हज करार जलद गतीने खरेदी करण्याची आणि/किंवा विकण्याची क्षमता. साधारणपणे, असे गृहीत धरले जाते की बाजारात उपलब्ध असलेल्या ऑर्डरची संख्या जितकी जास्त असेल तितकी तरलता जास्त असेल. तरलता महत्वाची आहे कारण जास्त तरलतेसह, गुंतवणूकदारांना सिक्स्युरिटीज/डेरिव्हेटिव्हज करार जलद गतीने आणि कमीत कमी किमतीच्या फरकाने खरेदी करणे आणि/किंवा विकणे सोपे होते आणि परिणामी, गुंतवणूकदार खरेदी केलेल्या किंवा विकलेल्या सिक्स्युरिटीज/डेरिव्हेटिव्हज करारांसाठी स्पर्धात्मक किंमत देण्याची किंवा प्राप्त करण्याची शक्यता जास्त असते. सक्रिय सिक्स्युरिटीज/डेरिव्हेटिव्हज करारांच्या तुलनेत काही सिक्स्युरिटीज/डेरिव्हेटिव्हज करारांमध्ये कमी तरलतेचा धोका असू शकतो. परिणामी, तुमचा ऑर्डर फक्त अंशतः अंमलात आणला जाऊ शकतो, किंवा तुलनेने जास्त किमतीच्या फरकाने अंमलात आणला जाऊ शकतो किंवा अजिबात अंमलात आणला जाऊ शकत नाही.

१.२.१ डे ट्रेडिंग स्ट्रॅटेजीचा भाग म्हणून सिक्स्युरिटीज / डेरिव्हेटिव्हज करार खरेदी किंवा विक्री केल्याने देखील तोटा होऊ शकतो, कारण अशा परिस्थितीत, सिक्स्युरिटीज / डेरिव्हेटिव्हज करार अपेक्षित किंमत पातळीच्या तुलनेत कमी / जास्त किमतीत विकावे / खरेदी करावे लागू शकतात, जेणेकरून सिक्स्युरिटीज / डेरिव्हेटिव्हज करार वितरित करण्यासाठी किंवा प्राप्त करण्यासाठी कोणतीही ओपन पोजिशन किंवा बंधन राहणार नाही.

१.३ व्यापक स्प्रेंडचा धोका: स्प्रेंड म्हणजे सर्वोत्तम खरेदी

किंमत आणि सर्वोत्तम विक्री किंमत यातील फरक. हे सिक्स्युरिटीज / डेरिव्हेटिव्हज करार खरेदी करणे आणि तो ताबडतोब विकणे किंवा उलट करणे यातील फरक दर्शवते. कमी तरलता आणि जास्त अस्थिरता यामुळे कमी द्रव किंवा अतरल सिक्स्युरिटीज / डेरिव्हेटिव्हजसाठी सामान्यपेक्षा जास्त स्प्रेंड येऊ शकतात.

करार. यामुळे चांगल्या किमतीच्या निर्मितीत अडथळा येईल.

१.४ जोखीम कमी करणारे ऑर्डर: टोटा काही

प्रमाणात मर्यादित ठेवण्यासाठी केलेले ऑर्डर देणे (उदा. "स्टॉप लॉस" ऑर्डर किंवा "लिमिट" ऑर्डर) बऱ्याच वेळा प्रभावी ठरू शकत नाहीत कारण बाजारातील परिस्थितीतील जलद हालचालीमुळे असे ऑर्डर अंमलात आणणे अशक्य होऊ शकते.

१.४.१ "मार्केट" ऑर्डरची अंमलबजावणी त्वरित केली जाईल, किंमत विचारात न घेता, विरुद्ध बाजूने ऑर्डर उपलब्ध असल्यावर आणि ग्राहकाला "मार्केट" ऑर्डरची त्वरित अंमलबजावणी मिळू शकते, परंतु अंमलबजावणी ऑर्डरच्या प्रमाणात समाधानी असलेल्या थकबाकीदार ऑर्डरच्या उपलब्ध किमतीवर किंमत वेळेच्या प्राधान्यावर केली जाऊ शकते. हे समजले जाऊ शकते की या किमती शेवटच्या व्यवहार केलेल्या किमतीपेक्षा किंवा त्या सिक्युरिटीज / डेरिव्हेटिव्ह्ज करारातील सर्वोत्तम किमतीपेक्षा लक्षणीयरीत्या वेगळ्या असू शकतात.

१.४.२ "मर्यादा" ऑर्डर फक्त ऑर्डरसाठी निर्दिष्ट केलेल्या "मर्यादा" किमतीवर किंवा त्यापेक्षा चांगल्या किमतीवर अंमलात आणली जाईल. तथापि, ग्राहकाला किंमत संरक्षण मिळत असले तरी, ऑर्डरची अंमलबजावणी अजिबात होणार नाही अशी शक्यता असते.

१.४.३ स्टॉप लॉस ऑर्डर सामान्यतः स्टॉक / डेरिव्हेटिव्ह्ज कराराच्या सध्याच्या किमतीपासून "दूर" ठेवला जातो आणि जेव्हा सिक्युरिटीज / डेरिव्हेटिव्ह्ज करार स्टॉप किमतीपर्यंत पोहोचतो किंवा त्याद्वारे व्यवहार करतो तेव्हा असा ऑर्डर सक्रिय होतो.

सेल स्टॉप ऑर्डर सामान्यतः चालू किमतीपेक्षा कमी दराने दिले जातात आणि बाय स्टॉप ऑर्डर सामान्यतः चालू किमतीपेक्षा जास्त दराने दिले जातात. जेव्हा सिक्युरिटीज / डेरिव्हेटिव्ह्ज करार पूर्व-निर्धारित किमतीपर्यंत पोहोचतो किंवा अशा किमतीतून व्यवहार करतो, तेव्हा स्टॉप लॉस ऑर्डर मार्केट/लिमिट ऑर्डरमध्ये रूपांतरित होतो आणि मर्यादेवर किंवा त्याहून चांगल्या दराने अंमलात आणला जातो.

त्यामुळे मर्यादा ऑर्डर कार्यान्वित होईल याची कोणतीही हमी नाही कारण सिक्युरिटीज / डेरिव्हेटिव्ह्ज करार पूर्व-निर्धारित किमतीत प्रवेश करू शकतो, अशा परिस्थितीत, नियमित मर्यादा ऑर्डरप्रमाणेच असा ऑर्डर कार्यान्वित न होण्याचा धोका निर्माण होतो.

१.५ बातम्यांच्या घोषणांचा धोका:

स्टॉक / डेरिव्हेटिव्ह्ज कराराच्या किमतीवर परिणाम करू शकणाऱ्या बातम्यांच्या घोषणा ट्रेडिंग दरम्यान येऊ शकतात आणि कमी तरलता आणि जास्त अस्थिरता एकत्रित केल्यावर, सिक्युरिटीज / कराराच्या किमतीत अचानक अनपेक्षित सकारात्मक किंवा नकारात्मक हालचाल होऊ शकते.

१.६ अफवांचा धोका: कंपन्या/चलनांबद्दलच्या

अफवा कधीकधी बाजारात तोंडी, वर्तमानपत्रे, वेबसाइट्स किंवा वृत्तसंस्था इत्यादींद्वारे पसरतात. गुंतवणूकदारांनी अफवांपासून सावध राहावे आणि त्यांच्यावर कारवाई करण्यापासून दूर राहावे.

१.७ सिस्टम जोखीम:

बाजार उघडण्याच्या वेळी आणि बाजार बंद होण्यापूर्वी अनेकदा उच्च वॉल्यूम ट्रेडिंग होते. दिवसाच्या कोणत्याही वेळी असे उच्च वॉल्यूम देखील होऊ शकतात. यामुळे ऑर्डर अंमलबजावणी किंवा पुष्टीकरणात विलंब होऊ शकतो.

१.७.१ अस्थिरतेच्या काळात, बाजारातील सहभागी त्यांच्या ऑर्डरच्या प्रमाणात सतत बदल करत असल्याने

किंवा किमतींमध्ये बदल किंवा नवीन ऑर्डर देणे, ऑर्डर अंमलबजावणी आणि त्याच्या पुष्टीकरणात विलंब होऊ शकतो.

१.७.२ काही बाजार परिस्थितींमध्ये, खरेदी किंवा विक्रीच्या बाजूने कोणतेही थकबाकीदार ऑर्डर नसताना, किंवा असामान्य ट्रेडिंग क्रियाकलाप किंवा सर्किट फिल्टर्सशी टक्कर झाल्यामुळे किंवा इतर कोणत्याही कारणास्तव कोणत्याही कारवाईमुळे सिक्युरिटीज / डेरिव्हेटिव्ह्ज करारात ट्रेडिंग थांबवले असल्यास, बाजारात वाजवी किमतीत किंवा अजिबातच पोझिशन लिक्विडेट करणे कठीण किंवा अशक्य असू शकते.

१.८ सिस्टम/नेटवर्क गर्दी:

एक्सचेंजसवरील व्यवहार इलेक्ट्रॉनिक पद्धतीने केला जातो, जो उपग्रह/भाडेपट्टा मार्गावर आधारित संप्रेषणावर आधारित असतो, तंत्रज्ञान आणि संगणक प्रणालींचे संयोजन ऑर्डर देण्यासाठी आणि रूट करण्यासाठी वापरला जातो. अशा प्रकारे, संप्रेषण बिघाड किंवा सिस्टम समस्या किंवा सिस्टमकडून मंद किंवा विलंबित प्रतिसाद किंवा ट्रेडिंग थांबण्याची शक्यता असते, किंवा अशी कोणतीही इतर समस्या/गलिच्छता असते ज्यामुळे ट्रेडिंग सिस्टम/नेटवर्कमध्ये प्रवेश स्थापित करण्यात सक्षम होत नाही, जी नियंत्रणाबाहेर असू शकते आणि खरेदी किंवा विक्री ऑर्डर अंशतः किंवा पूर्णतः प्रक्रिया करण्यात किंवा प्रक्रिया न करण्यात विलंब होऊ शकते. तुम्हाला हे लक्षात ठेवण्याची सूचना देण्यात येते की जरी या समस्या तात्पुरत्या स्वरूपाच्या असू शकतात, परंतु जेव्हा तुमच्याकडे थकबाकीदार ओपन पोझिशनस किंवा अकार्यान्वित ऑर्डर असतात, तेव्हा सर्व अंमलात आणलेल्या व्यवहारांचे निराकरण करण्याच्या तुमच्या दायित्वांमुळे या जोखीम दर्शवतात.

२. डेरिव्हेटिव्ह्ज सेगमेंट्सच्या बाबतीत, कृपया खालील अतिरिक्त वैशिष्ट्यांची नोंद घ्या आणि स्वतःला परिचित करा:- "लीव्हरेज" किंवा "गियरिंग" चा परिणाम: डेरिव्हेटिव्ह्ज मार्केटमध्ये, डेरिव्हेटिव्ह्ज कॉन्ट्रॅक्टच्या मूल्याच्या तुलनेत मार्जिनची रक्कम कमी

२.१ असते म्हणून व्यवहार 'लीव्हरेज्ड' किंवा 'गियर्ड' केले जातात.

डेरिव्हेटिव्ह्ज ट्रेडिंग, जे तुलनेने कमी प्रमाणात मार्जिनसह केले जाते, मार्जिन रकमेच्या तुलनेत मोठ्या नफा किंवा तोट्याची शक्यता प्रदान करते.

परंतु डेरिव्हेटिव्ह्जमधील व्यवहारांमध्ये उच्च प्रमाणात जोखीम असते.

म्हणून डेरिव्हेटिव्ह्जमध्ये प्रत्यक्षात व्यापार करण्यापूर्वी तुम्ही खालील विधाने पूर्णपणे समजून घेतली पाहिजेत आणि स्वतःची परिस्थिती, आर्थिक संसाधने इत्यादी विचारात घेऊन सावधगिरीने व्यापार केला पाहिजे. जर किंमती तुमच्या विरुद्ध गेल्या तर तुम्ही तुलनेने कमी कालावधीत काही प्रमाणात किंवा संपूर्ण मार्जिन रक्कम गमावू शकता. शिवाय, टोटा मूळ मार्जिन रकमेपेक्षा जास्त असू शकतो.

अ. फ्युचर्स ट्रेडिंगमध्ये सर्व पोझिशनसचे दररोज सेटलमेंट केले जाते. दररोज खुल्या पोझिशनस इंडेक्स / डेरिव्हेटिव्ह्ज कॉन्ट्रॅक्टच्या क्लोजिंग लेव्हलच्या आधारावर मार्केटमध्ये चिन्हांकित केल्या जातात. जर कॉन्ट्रॅक्ट तुमच्या विरुद्ध गेला असेल, तर तुम्हाला अशा हालचालीमुळे होणाऱ्या नुकसानाची रक्कम (काल्पनिक) जमा करावी लागेल.

ही रक्कम एका निश्चित वेळेत भरावी लागेल, साधारणपणे सुरू होण्यापूर्वी

दुसऱ्या दिवशी व्यवहार.

बी. जर तुम्ही अंतिम मुदतीपर्यंत अतिरिक्त रक्कम जमा करण्यात अयशस्वी झालात किंवा तुमच्या खात्यात थकीत कर्ज असेल, तर स्टॉक ब्रोकर संपूर्ण पोजिशन किंवा पर्यायी सिक्युरिटीजचा काही भाग रद्द करू शकतो.

या प्रकरणात, अशा क्लोज-आउटसमुळे झालेल्या कोणत्याही नुकसानासाठी तुम्ही जबाबदार असाल.

क. बाजारातील काही विशिष्ट परिस्थितीत, गुंतवणूकदाराला व्यवहार करणे कठीण किंवा अशक्य वाटू शकते.

उदाहरणार्थ, ही परिस्थिती अंतरलता सारख्या घटकांमुळे उद्भवू शकते, म्हणजेच जेव्हा अपुरे बोली किंवा ऑफर असतात किंवा किंमत मर्यादा किंवा सर्किट ब्रेकरमुळे व्यापार स्थगित केला जातो.

ड. बाजार स्थिरता राखण्यासाठी, खालील पावले उचलली जाऊ शकतात: मार्जिन रेटमध्ये बदल, कॅश मार्जिन रेटमध्ये वाढ किंवा इतर. हे नवीन उपाय विद्यमान ओपन इंटररेस्टवर देखील लागू केले जाऊ शकतात. अशा परिस्थितीत, तुम्हाला अतिरिक्त मार्जिन ठेवावे लागतील किंवा तुमचे पोजिशन्स कमी करावे लागतील.

ई. तुम्ही ज्या डेरिव्हेटिव्हज कॉन्ट्रॅक्ट्सचा व्यापार करण्याची योजना आखत आहात त्यांची संपूर्ण माहिती तुमच्या ब्रोकरला देण्यास सांगावे लागेल म्हणजेच कराराचे तपशील आणि संबंधित दायित्वे.

२.२ चलन-विशिष्ट जोखीम: १. परकीय चलन-मूल्यांकित

करारांमधील व्यवहारांमधील नफा किंवा तोटा, मग ते तुमच्या स्वतःच्या किंवा इतर अधिकारक्षेत्रात व्यवहार केले जात असले तरी, कराराच्या चलन मूल्यापासून दुसऱ्या चलनात रूपांतरित करण्याची आवश्यकता असल्यास चलन दरांमधील चढ-उतारांमुळे प्रभावित होईल.

२. काही विशिष्ट बाजार परिस्थितींमध्ये, तुम्हाला एखाद्या स्थितीचे विनिमय करणे कठीण किंवा अशक्य वाटू शकते. हे घडू शकते, उदाहरणार्थ जेव्हा चलन नियंत्रणमुक्त केले जाते किंवा स्थिर व्यापार बँड वाढवले जातात.

३. चलनाच्या किमती अत्यंत अस्थिर असतात. चलनांच्या किमतीतील चढउतारांवर इतर गोष्टींबरोबरच परिणाम होतो: बदलते पुरवठा-मागणी संबंध; व्यापार, राजकोषीय, चलनविषयक, विनिमय नियंत्रण कार्यक्रम आणि सरकारची धोरणे; परदेशी राजकीय आणि आर्थिक घटना आणि धोरणे; राष्ट्रीय आणि आंतरराष्ट्रीय व्याजदर आणि महागाईतील बदल; चलनाचे अवमूल्यन; आणि बाजारातील भावना. यापैकी कोणतेही घटक कोणत्याही वैयक्तिक सल्लागाराद्वारे नियंत्रित केले जाऊ शकत नाहीत आणि सल्लागाराच्या सल्ल्याने सहभागी ग्राहकासाठी फायदेशीर व्यवहार होतील किंवा अशा घटनांमुळे ग्राहकाला तोटा होणार नाही याची कोणतीही हमी दिली जाऊ शकत नाही.

२.३ पर्याय धारकांचा धोका: १. पर्याय धारकाला तुलनेने

कमी कालावधीत पर्यायासाठी दिलेली संपूर्ण रक्कम गमावण्याचा धोका असतो. हा धोका पर्यायाचे स्वरूप वाया जाणाऱ्या मालमत्तेचे प्रतिबिंबित करतो जे कालबाह्य झाल्यावर निरुपयोगी ठरते. जो पर्याय धारक त्याचा पर्याय दुय्यम बाजारात विकत नाही किंवा त्याची मुदत संपण्यापूर्वी तो वापरत नाही तो पर्यायातील त्याची संपूर्ण गुंतवणूक गमावेल. जर पर्यायाची मुदत संपण्यापूर्वी अंतर्निहित किंमत अपेक्षित दिशेने बदलली नाही, तर गुंतवणूकदार पर्यायातील त्याच्या गुंतवणुकीचा सर्व किंवा महत्त्वपूर्ण भाग गमावू शकतो.

२. एक्सचेंजस व्यायामावर निर्बंध लादू शकतात आणि त्यांना व्यायामावर निर्बंध घालण्याचा पूर्ण अधिकार आहे.

विशिष्ट परिस्थितीत विशिष्ट वेळी पर्यायांची उपलब्धता.

२.४ ऑप्शन रायटर्सचे धोके: १.

जर अंतर्निहित भागाच्या किमतीतील हालचाल अपेक्षित दिशेने नसेल, तर पर्याय लेखकाला मोठ्या प्रमाणात नुकसान होण्याचा धोका असतो.

२. त्याच अंतर्निहित स्वास्त्यावर इतर पर्याय खरेदी करून आणि त्याद्वारे स्प्रेड पोजिशन स्वीकारून किंवा ऑप्शन मार्केट किंवा इतर मार्केटमध्ये इतर प्रकारच्या हेजिंग पोजिशन्स मिळवून ऑप्शन रायटर असण्याचा धोका कमी केला जाऊ शकतो. तथापि, लेखकाने स्प्रेड किंवा इतर हेजिंग पोजिशन स्वीकारली असली तरीही, जोखीम अजूनही लक्षणीय असू शकतात. स्प्रेड पोजिशन ही साध्या 'लांब' किंवा 'लहान' पोजिशनपेक्षा कमी धोकादायक नसते.

३. ज्या व्यवहारांमध्ये एकत्रितपणे अनेक पर्याय खरेदी करणे आणि लिहिणे, किंवा अंतर्निहित हितसंबंधांची खरेदी किंवा विक्री करणे यासह पर्याय खरेदी करणे किंवा लिहिणे यांचा समावेश असतो, ते गुंतवणूकदारांना अतिरिक्त जोखीम देतात.

ऑप्शन स्प्रेड्ससारखे कॉम्बिनेशन ट्रान्झॅक्शन हे सिंगल ऑप्शन खरेदी करणे किंवा लिहिण्यापेक्षा जास्त क्लिष्ट असतात. आणि हे देखील लक्षात घेतले पाहिजे की, गुंतवणुकीच्या कोणत्याही क्षेत्राप्रमाणे, नीट समजलेली नसलेली गुंतागुंत ही स्वतःच एक जोखीम घटक असते. जरी याचा अर्थ असा नाही की कॉम्बिनेशन स्ट्रॅटेजीजचा विचार करू नये, तरी पर्यायांमधील सर्व गुंतवणुकीप्रमाणेच, विविध बाजार परिस्थितींमध्ये कॉम्बिनेशन ट्रान्झॅक्शन्सच्या जोखीम आणि संभाव्य फायद्यांबद्दल अनुभवी आणि ज्ञानी असलेल्या व्यक्तीशी सल्लामसलत करणे उचित आहे.

३. वायरलेस तंत्रज्ञान/स्मार्ट ऑर्डर रूटिंग किंवा इतर कोणत्याही तंत्रज्ञानाद्वारे व्यापार: वायरलेस तंत्रज्ञान/स्मार्ट ऑर्डर रूटिंग किंवा इतर कोणत्याही तंत्रज्ञानाद्वारे सिक्युरिटीज ट्रेडिंगशी संबंधित वैशिष्ट्ये, जोखीम, जबाबदाऱ्या, दायित्वे आणि दायित्वे परिभाषित करणाऱ्या कोणत्याही अतिरिक्त तरतुदी स्टॉक ब्रोकरने क्लायंटच्या निदर्शनास आणून द्याव्यात.

४. सामान्य ४.१ 'घटक' या

शब्दाचा अर्थ असा आहे की, एक्सचेंजने प्रदान केलेल्या यंत्रणेद्वारे सिक्युरिटीज / डेरिव्हेटिव्हज करार मिळविण्यासाठी आणि/किंवा विक्री करण्यासाठी स्टॉक ब्रोकरशी व्यवहार करणारा क्लायंट, ग्राहक किंवा गुंतवणूकदार.

४.२ 'स्टॉक ब्रोकर' या शब्दाचा अर्थ असा आहे आणि त्यात स्टॉक ब्रोकर, ब्रोकर किंवा स्टॉक ब्रोकर यांचा समावेश आहे, ज्याला एक्सचेंजने असे म्हणून मान्यता दिली आहे आणि ज्याच्याकडे सेबीकडून नोंदणी प्रमाणपत्र आहे.

परिशिष्ट-६

मार्गदर्शक सूचना - गुंतवणूकदारांसाठी एक्सचेंजवर व्यापार करण्यासाठी काय करावे आणि काय करू नये

तुम्ही व्यापार सुरू करण्यापूर्वी

१. तुम्ही फक्त सेबी नोंदणीकृत मध्यस्थांशीच व्यवहार करत आहात आणि त्यांच्यामार्फतच व्यवहार करत आहात याची खात्री करा. तुम्ही स्टॉक एक्सचेंज www.bseindia.com/ www.nseindia.com/ www.cdslindia.com आणि सेबी वेबसाइट www.sebi.gov.in वर उपलब्ध असलेल्या यादीतून त्यांचा सेबी नोंदणी प्रमाणपत्र क्रमांक तपासू शकता.
२. तुम्ही केवायसी फॉर्म पूर्णपणे भरला आहे आणि केवायसी फॉर्ममधील रिकाम्या जागा खोडून टाकल्या आहेत याची खात्री करा.
३. स्टॉक ब्रोकरचे हक्क आणि दायित्व, जोखीम प्रकटीकरण दस्तऐवज, धोरण आणि प्रक्रिया दस्तऐवज यासारखे सर्व अनिवार्य कागदपत्रे तुम्ही वाचली आहेत याची खात्री करा.
४. तुमच्या आणि स्टॉक ब्रोकरमध्ये सहमती झालेली ऐच्छिक कलमे, जर असतील तर, ती वाचून, समजून घेऊन त्यावर स्वाक्षरी करा. लक्षात ठेवा की तुमच्या आणि स्टॉक ब्रोकरमध्ये मान्य झालेली कलमे तुमच्या संमतीशिवाय बदलता येणार नाहीत.
५. ब्रोकरने तुमच्याकडून ट्रेडिंगसाठी आकारलेले सर्व ब्रोकरेज, कमिशन, फी आणि इतर शुल्क आणि सेबी/स्टॉक एक्सचेंजने निर्दिष्ट केलेल्या संबंधित तरतुदी/मार्गदर्शक तत्वांची स्पष्ट कल्पना घ्या.
६. तुम्ही केलेल्या सर्व कागदपत्रांच्या प्रती स्टॉक ब्रोकरकडून मोफत मिळवा.
७. जर तुम्हाला स्टॉक ब्रोकरच्या बाजूने पॉवर ऑफ अॅटर्नी (POA) अंमलात आणायची असेल, ज्यामुळे त्याला तुमचे बँक आणि डिमॅट खाते चालवण्याची परवानगी मिळेल, तर कृपया या संदर्भात SEBI/एक्सचेंजेसने जारी केलेल्या मार्गदर्शक तत्वांचा संदर्भ घ्या.

व्यवहार आणि तोडगे

८. जर तुम्ही लेखी स्वरूपात अधिकृत केले असेल तर स्टॉक ब्रोकर इलेक्ट्रॉनिक कॉन्ट्रॅक्ट नोट्स (ECN) जारी करू शकतो. त्यासाठी तुम्ही तुमचा ईमेल आयडी स्टॉक ब्रोकरला द्यावा. जर तुम्हाला संगणकांची माहिती नसेल तर ECN ची निवड करू नका.
९. तुमच्या इंटरनेट ट्रेडिंग खात्याचा पासवर्ड कोणासोबतही शेअर करू नका.
१०. स्टॉक ब्रोकरला रोखीने कोणतेही पैसे देऊ नका.
११. स्टॉक ब्रोकरच्या नावे अकाउंट पेयी चेकद्वारे पेमेंट करा. सब-ब्रोकरच्या नावाने चेक जारी करू नका. तुमच्याकडे स्टॉक ब्रोकरकडे असलेल्या सिव्युरिटीजच्या पेमेंट/ठेवीचा कागदोपत्री पुरावा असल्याची खात्री करा, ज्यामध्ये तारीख, स्क्रिप, रक्कम, कोणत्या बँक/डीमॅट खात्यात असे पैसे किंवा सिव्युरिटीज जमा केले आहेत आणि कोणत्या बँक/डीमॅट खात्यातून जमा केले आहेत हे नमूद केले आहे.
१२. लक्षात ठेवा की स्टॉक एक्सचेंजच्या वेबसाइटवर ट्रेड व्हेरिफिकेशनची सुविधा उपलब्ध आहे, जिथे कॉन्ट्रॅक्ट नोटमध्ये नमूद केलेल्या ट्रेडच्या तपशीलांची पडताळणी केली जाऊ शकते. जर वेबसाइटवरील ट्रेड तपशील कॉन्ट्रॅक्ट नोटमध्ये नमूद केलेल्या तपशीलांशी जुळत नसेल तर संबंधित स्टॉक एक्सचेंजच्या इन्व्हेस्टर्स ग्रीव्हन्स सेलशी त्वरित संपर्क साधा.
१३. जर तुम्ही चालू खाते राखण्यासाठी विशिष्ट परवानगी दिली असेल, तर एक्सचेंजकडून पेआउट मिळाल्यापासून एका कामकाजाच्या दिवसात निधीची देयके किंवा सिव्युरिटीजची डिलिव्हरी (जशी परिस्थिती असेल) तुम्हाला करता येणार नाही. अशा प्रकारे, स्टॉक ब्रोकर खालील अटीच्या अधीन राहून तुमच्यासाठी चालू खाते राखेल:

अ) तुमच्याकडून मिळालेल्या अशा परवानगीवर तारीख असेल, फक्त तुम्हीच स्वाक्षरी केली असेल आणि त्यात असा कलम असेल की तुम्ही ते कधीही रद्द करू शकता.

ब) निधी आणि सिक्युरिटीजची प्रत्यक्ष सेटलमेंट स्टॉक ब्रोकरकडून तुमच्या पसंतीनुसार, कॅलेंडर तिमाहीत किंवा महिन्यातून किमान एकदा केली जाईल. अकाउंट सेटल करताना, स्टॉक ब्रोकर तुम्हाला 'अकाउंट्स सेटमेंट' पाठवेल ज्यामध्ये क्लायंट लेजरमधील निधी आणि सिक्युरिटीजच्या सर्व पावत्या/वितरण दर्शविणाऱ्या सिक्युरिटीजच्या रजिस्टरमधील एक उतारा असेल. सेटमेंटमध्ये निधी आणि सिक्युरिटीजची साठवणूक आणि तारण ठेवलेल्या शेअर्सची माहिती, जर असेल तर, स्पष्ट केली जाईल.

c) सेटलमेंटच्या तारखेला, स्टॉक ब्रोकर थकबाकीदार दायित्वांसाठी आवश्यक सिक्युरिटीज/फंड राखून ठेवू शकतो आणि पुढील 5 ट्रेडिंग दिवसांसाठी डेरिव्हेटिव्हज मार्जिन दायित्वे पूर्ण करण्यासाठी आवश्यक असलेले निधी देखील राखून ठेवू शकतो, ज्याची गणना एक्सचेंजने निर्दिष्ट केलेल्या पद्धतीने केली आहे. कॅश मार्केट व्यवहारांच्या बाबतीत, स्टॉक ब्रोकर सेटलमेंटच्या तारखेला क्लायंटकडून देय असलेल्या निधी आणि सिक्युरिटीजची संपूर्ण पे-इन जबाबदारी राखून ठेवू शकतो आणि पुढील दिवसाच्या व्यवसायासाठी, तो कॅश मार्केटमध्ये अशा सेटलमेंटच्या दिवशी केलेल्या व्यवहारांच्या मूल्याच्या मर्यादित निधी/सिक्युरिटीज/मार्जिन राखून ठेवू शकतो.

ड) तुम्ही केलेल्या खात्याच्या विवरणपत्रातून किंवा सेटलमेंटमधून उद्धवणारा कोणताही वाद स्टॉक ब्रोकरच्या निदर्शनास आणून द्यावा, शक्यतो निधी/सिक्युरिटीज किंवा सेटमेंट मिळाल्यापासून ७ (सात) कामकाजाच्या दिवसांच्या आत. वाद झाल्यास, विलंब न करता संबंधित स्टॉक एक्सचेंजच्या गुंतवणूकदार तक्रार कक्षाकडे लेखी स्वरूपात प्रकरण पाठवा.

१४. जर तुम्ही चालू खाते राखण्याचा पर्याय निवडला नसेल आणि एक्सचेंजकडून पेआउट मिळाल्याच्या पुढील कामकाजाच्या दिवशी निधी/सिक्युरिटीजचे पे-आउट मिळाले नाही, तर कृपया हे प्रकरण स्टॉक ब्रोकरकडे पाठवा. जर वाद निर्माण झाला तर संबंधित स्टॉक एक्सचेंजच्या गुंतवणूकदार तक्रार कक्षाकडे ताबडतोब लेखी तक्रार नोंदवा.

१५. स्टॉक एक्सचेंजकडून ट्रेडिंग दिवसाच्या अखेरीस एसएमएस किंवा ईमेलद्वारे ट्रेड कन्फर्मेशन अलर्ट/व्यवहारांचे तपशील मिळविण्यासाठी कृपया तुमचा मोबाईल नंबर आणि ईमेल आयडी स्टॉक ब्रोकरकडे नोंदवा.

ट्रेडिंग सदस्यत्व संपुष्टात आल्यास

१६. जर एखाद्या स्टॉक ब्रोकरने त्याचे सदस्यत्व सोडले, सदस्यत्वातून काढून टाकले किंवा डिफॉल्टर घोषित केले तर स्टॉक एक्सचेंज सार्वजनिक सूचना देते ज्यामध्ये गुंतवणूकदारांकडून फक्त स्टॉक एक्सचेंजच्या "ट्रेडिंग सिस्टमवर केलेल्या व्यवहारां" संबंधित दावे मागवले जातात. तुम्ही संबंधित स्टॉक एक्सचेंजकडे निर्धारित कालावधीत आणि सहाय्यक कागदपत्रांसह दावा दाखल केला आहे याची खात्री करा.

१७. तुमच्या स्टॉक ब्रोकरकडे तुम्ही जे पैसे आणि/किंवा सिक्युरिटीज जमा करू शकता त्यांना दिलेल्या संरक्षणाची स्वतःला ओळख करून घ्या, विशेषतः जर डिफॉल्ट किंवा स्टॉक ब्रोकर दिवाळखोरी किंवा दिवाळखोरी झाली आणि तुम्ही असे पैसे आणि/किंवा सिक्युरिटीज किती प्रमाणात वसूल करू शकता हे संबंधित स्टॉक एक्सचेंजच्या उप-कायदे आणि नियमांद्वारे नियंत्रित केले जाऊ शकते जिथे व्यापार केला गेला होता आणि वेळोवेळी लागू असलेल्या गुंतवणूकदार संरक्षण निधीच्या योजनेद्वारे नियंत्रित केले जाऊ शकते.

वाद/तक्रारी

१८. कृपया लक्षात घ्या की लवाद कार्यवाही, दलालाविरुद्ध दंडात्मक कारवाई आणि स्टॉक ब्रोकराविरुद्ध गुंतवणूकदारांच्या तक्रारींचे तपशील संबंधित स्टॉक एक्सचेंजच्या वेबसाइटवर प्रदर्शित केले आहेत.

१९. जर तुमची समस्या/समस्या/तक्रार संबंधित स्टॉक ब्रोकर/उप-दलालांकडून सोडवली जात नसेल तर तुम्ही संबंधित स्टॉक एक्सचेंजकडे हा विषय उपस्थित करू शकता. जर तुम्ही तुमच्या तक्रारीच्या निराकरणावर समाधानी नसाल तर तुम्ही हा विषय सेबीकडे पाठवू शकता.

२०. लक्षात ठेवा की सर्व स्टॉक ब्रोकर/सब-ब्रोकरना SEBI ने तक्रार निवारण विभाग/अनुपालन अधिकाऱ्यांचा ई-मेल आयडी केवळ तक्रारी नोंदवण्याच्या उद्देशाने नियुक्त करण्याचे आदेश दिले आहेत.

धोरणे आणि कार्यपद्धती

हे ब्रोकरकडून एक अनिवार्य/अनिवार्य दस्तऐवज आहे आणि त्यासाठी तुमची अत्यंत काळजी, लक्ष आणि समज आवश्यक आहे.

ही ब्रोकरची अतिरिक्त आवश्यकता आहे जी जर सेबी आणि एक्सचेंजेसच्या कोणत्याही नियम, नियम, कलम, उपकायदे, परिपत्रके, निर्देश आणि मार्गदर्शक तत्वांचे उल्लंघन करत असेल तर ती रद्दबातल ठरेल. [सेबी परिपत्रक क्रमांक MIRS/SE/Cir-19/2009 दिनांक 03.12.2009 पहा]

पेनी स्टॉक्समध्ये व्यवहार करणे: साधारणपणे, ब्रोकर ग्राहकांना कोणत्याही पेनी स्टॉक्समध्ये व्यवहार करण्याची चेतावणी देतो कारण अशा स्क्रिपमध्ये व्यवहार करणे खूप धोकादायक असते. शिवाय, क्लायंटला अशा स्क्रिपमध्ये व्यवहार करताना एक्सचेंज/सदस्यांच्या मार्गदर्शक तत्वांचे आणि योग्य काळजीचे पालन करणे देखील आवश्यक आहे. म्हणून, आम्ही ब्रोकर, क्लायंटला कोणत्याही पेनी स्टॉक्समध्ये व्यवहार करू नये अशी चेतावणी देतो. तथापि, आम्ही आमच्या विवेकबुद्धीनुसार, सेबी आणि एक्सचेंजेसच्या नियम, नियम, लेख, उपनियम, परिपत्रके, निर्देश आणि मार्गदर्शक तत्वांच्या अधीन राहून, तसेच प्रचलित बाजार आणि संबंधित वेळी इतर परिस्थिती लक्षात घेऊन, ग्राहकांना (प्रकरणानुसार) पेनी स्टॉक्समध्ये व्यवहार करण्याची परवानगी देऊ शकतो किंवा नाकारू शकतो.

क्लायंटची एक्सपोजर मर्यादा: कॅपिटल आणि डेरिव्हेटिव्हज मार्केटसाठी क्लायंटची एकत्रित मर्यादा, 'लेजर बॅलन्सनुसार संबंधित क्लायंटच्या ट्रेड इतिहास/अनुभव, उपलब्ध असल्यास, त्याची आर्थिक क्षमता आणि/किंवा क्रेडिट पात्रता आणि रेफरन्सनुसार' निश्चित केली जाते. शिवाय, क्लायंटच्या लेजर क्रेडिट बॅलन्स, सिक्युरिटीज होल्ड आयएफआय बॅनेफिशरी अकाउंट, पीओए स्टॉक तसेच मार्जिन रक्कम इत्यादींचा देखील विचार केला जात आहे. निधी/सिक्युरिटीजच्या क्रेडिट बॅलन्ससह इतर निकषांवर आधारित मर्यादा वाढवता/कमी करता येते.

ब्रोकरेज रेट: ब्रोकर जाहीर करतो की तो क्लायंटने ब्रोकरशी (त्याच्या शाखा किंवा सबब्रोकरसह) सहमती दर्शविलेल्या दराने किंवा केवायसी दस्तऐवज/बँक ऑफिस सॉफ्टवेअरमध्ये विहित केलेल्या दराने ब्रोकरेज आकारेल. तथापि, ब्रोकर वेळोवेळी सेबी/एक्सचेंजेसने विहित केलेल्या कमाल परवानगीयोग्य मर्यादेचे (सध्या २.५% पेक्षा जास्त नसावे) पालन करेल. एक्सचेंजच्या ऑप्शन सेगमेंटवर, हे उघड केले जाते की ब्रोकरेज प्रीमियम रकमेच्या २.५% किंवा रु. १००/- (प्रति लॉट) यापैकी जे जास्त असेल ते स्वीकारणार नाही.

कोणत्याही पक्षाकडून दंड/विलंबित पेमेंट शुल्क: क्लायंट उघड करतो की त्याला/तिला/त्याला माहिती आहे आणि मी जाहीर करतो की सिक्युरिटीज किंवा फंड्सचे पे-इन T+2 दिवसात ब्रोकरला 30% डिलिव्हर/कराव्या लागतील. कोणत्याही डिफॉल्टच्या बाबतीत किंवा तुमच्या परवानगीनुसार कालावधीत क्लायंटकडून कोणतीही रक्कम थकीत असल्यास, 18% प्रति वर्ष (प्रचलित बाजार दरानुसार) दंड/विलंबित पेमेंट शुल्क आकारले जाऊ शकते. तथापि, ही सुविधा लागू कायद्यांचे उल्लंघन करून ब्रोकरकडून क्लायंटला निधी देण्यास कायमस्वरूपी प्रथा म्हणून समजली जाणार नाही/परिणाम होणार नाही. सिक्युरिटीजची विक्री किंवा ओपन पोझिशन बंद करणे: क्लायंट हे देखील मान्य करतो आणि पुष्टी करतो की जर सेबी किंवा एक्सचेंजच्या नियम, नियम, उपनियम/परिपत्रके आणि इतर लागू कायदे आणि तरतुदीनुसार परवानगी असलेल्या वेळेच्या मर्यादेपेक्षा (जास्त) किंवा क्लायंटकडून कोणत्याही जबाबदाऱ्या, थकबाकी, डेबिट बॅलन्स, मार्जिन, एमटीओएम डेबिट बॅलन्स इत्यादींचे पेमेंट किंवा क्लिअरन्स करण्यात किंवा पूर्ण करण्यात अवाजवी विलंब झाला तर क्लायंटच्या ओपन पोझिशनचे वर्गीकरण केले जाऊ शकते, ब्रोकरकडे असलेल्या सिक्युरिटीजचे क्रेडिट बॅलन्स किंवा सिक्युरिटीज विकले जाऊ शकतात, निधीचे क्रेडिट बॅलन्स क्लायंटच्या दायित्व, डेबिट बॅलन्स किंवा दायित्वाविरुद्ध वेळोवेळी प्रचलित आरएमएस पॉलिसीनुसार ब्रोकरकडून कोणत्याही सूचनेशिवाय समायोजित केले जाऊ शकते.

दायित्वातील कमतरता आणि अंतर्गत लिलावातील कमतरता: ग्राहकांना सिक्युरिटीज/फंड्सना T+2 दिवशी पे-इन करणे आवश्यक आहे. जर क्लायंटने सिक्युरिटीज पे-इनमध्ये चूक केली आणि कमतरता सदस्य पातळीवर म्हणजेच अंतर्गत कमतरता असेल, तर पुढील दिवसाच्या चालू बाजार दरावर किंवा विक्रीच्या दिवसाच्या मानक दरावर २ ते ५% ने मोजलेला फायदा पे-आउट दिवसानंतर यापैकी जे जास्त असेल ते डिफॉल्ट करणाऱ्या क्लायंटकडून वसूल केला जाईल आणि संबंधित लाभार्थी क्लायंटला दिला जाईल.

जर क्लायंटने सिक्युरिटीज पे-इनमध्ये चूक केली आणि एक्सचेंजकडून कमतरता आली तर संबंधित एक्सचेंजचे लिलाव मूल्य अधिक दंड (सदस्याने वेळोवेळी ठरवलेला) अधिक ब्रोकरेज आणि इतर वैधानिक शुल्क डिफॉल्ट क्लायंटकडून वसूल केले जातील.

जर क्लायंटने निधी थकवला तर, सदस्य पैसे वसूल करण्यासाठी स्टॉकचे लिक्विडेशन करेल. सदस्यांनी सिक्युरिटीज लिक्विडेशन केल्यामुळे उद्भवणारी कोणतीही कमतरता देखील डिफॉल्ट क्लायंटकडून व्याजासह वसूल केली जाईल (सदस्याने वेळोवेळी निर्णय घेतला असेल).

पुढील स्थान घेण्यास किंवा विद्यमान स्थान बंद करण्यास निर्बंध/प्रतिबंध: कोणत्याही परिस्थितीत, जसे की क्लायंटने पेडन किंवा मार्जिन दायित्वे पूर्ण करण्यात किंवा ब्रोकरकडून परवानगी असलेल्या वेळेच्या मर्यादेपूर्वी किंवा ब्रोकरने त्याच्या आरएमएस धोरणानुसार परवानगी दिलेल्या कालावधीपेक्षा जास्त थकबाकी/डेबिट शिल्लक पूर्ण करण्यात अयशस्वी झाल्यास, क्लायंटला पूर्वीची देणी, दायित्वे, थकबाकी इत्यादी पूर्ण मंजुरी होईपर्यंत कोणतीही नवीन किंवा पुढील स्थान घेण्याची परवानगी दिली जाऊ शकत नाही.

जरी, ब्रोकर प्रथम क्लायंटच्या विविध देयके आणि दायित्वांसाठी पेमेंट किंवा सिक्युरिटीज सेटऑफ किंवा समायोजित करू शकतो आणि

पूर्ण मंजूरी मिळेपर्यंत, क्लायंटला 'पुढील/नवीन पद' घेण्याची परवानगी देणार नाही.

शिवाय, क्लायंटचे कर्तव्य असेल की तो वेळोवेळी ब्रोकरसोबतच्या त्याच्या/तिच्या स्थितीचे निरीक्षण करेल. कोणत्याही दायित्वाची पूर्तता करण्यात विलंब किंवा अपयश आल्यास, आरएमएस धोरणानुसार क्लायंटला पुढील कोणत्याही सूचना न देता मार्जिन विद्यमान स्थिती किंवा ओपन पोजिशन. अशा परिस्थितीत (परंतु मर्यादित नाही) हे समाविष्ट असू शकते:

- अ) T+2 दिवशी पे-जिन बंधन पूर्ण करण्यात अयशस्वी होणे,
- ब) पे-इन किंवा मार्जिन आवश्यकता पूर्ण करण्यात विलंब,
- क) ब्रोकरची थकबाकी किंवा देणी फेडण्यात विलंब किंवा अपयश,
- ड) क्लायंटचे चेक परत करणे किंवा वारंवार परत करणे,
- ई) कोणत्याही ठोस कारणाशिवाय क्लायंटकडून अनावश्यक/अनावश्यक वाद,
- फ) एक्सचेंज आणि/किंवा सेबीच्या सहभागशिवाय सोडवता येणाऱ्या कोणत्याही वादावर सौहार्दपूर्ण तोडगा न काढण्याची क्लायंटची वृत्ती,
- ग) ब्रोकरच्या प्रचलित जोखीम धोरणानुसार,
- ह) सेबी/एक्सचेंज किंवा अशा इतर अधिकाऱ्यांकडून कोणतेही निर्देश,
- इ) अशा इतर परिस्थितीत जेव्हा ब्रोकर केस टू केस आधारावर योग्य आणि योग्य विचार करू शकतो.

क्लायंट खात्याचे निलंबन/नॉदणी रद्द करणे: ब्रोकर आणि/किंवा क्लायंट खालील परिस्थितीत ब्रोकरमार्फत सिक्युरिटीज मार्केटमध्ये पुढील व्यवहार करण्यापासून क्लायंटचे ट्रेडिंग खाते निलंबित करू शकतात:

१. क्लायंटने ब्रोकरला त्याच्या मुंबई आरओ येथे सादर केलेल्या किमान २ दिवसांच्या लेखी विनंतीनुसार, योग्यरित्या स्वीकारले आहे.
ब्रोकर (संपूर्ण थकबाकी/दायित्वे पूर्ण होण्याच्या अधीन)
२. ब्रोकरने ठरवून दिलेल्या वेळेच्या मर्यादितपेक्षा जास्त काळ क्लायंट खात्याची निष्क्रिय किंवा निष्क्रिय स्थिती.
३. वरील (अ) ते (अ) मध्ये नमूद केलेल्या कोणत्याही परिस्थितीत.

निष्क्रिय/निष्क्रिय खात्यासाठी धोरण: ब्रोकरच्या आरएमएस धोरणानुसार, ज्या खात्यात शेवटच्या व्यवहाराच्या तारखेपासून 6 महिन्यांच्या कालावधीत कोणतेही व्यवहार झाले नाहीत, ते खाते निष्क्रिय/निष्क्रिय खाते मानले जाईल. अशी व्यवहार तारीख खालीलपैकी कोणत्याही तारखेशी संबंधित असू शकते, जे नंतर असेल:

- अ) खरेदी/विक्री व्यवहारासाठी करार किंवा बिल निर्मितीशी संबंधित नॉद किंवा
- ब) क्लायंटद्वारे निधी किंवा सिक्युरिटीजच्या देयकाशी संबंधित नॉद किंवा

क) क्लायंटकडून वसूल करण्यायोग्य कोणत्याही देणी/दायित्वांमुळे ब्रोकरने संयुक्त उपक्रमाद्वारे केलेली नॉद ज्यामध्ये लिलाव शुल्क, एक्सचेंज किंवा सेबी किंवा इतर अधिकाऱ्यांनी लादलेली असो वा नसो, दंडाची रक्कम समाविष्ट आहे परंतु त्यापुरती मर्यादित नाही.

क्लायंटचे खाते निष्क्रिय/निष्क्रिय खाते म्हणून घोषित करण्यासाठी, वरीलपैकी कोणताही शेवटचा व्यवहार ज्या महिन्यामध्ये झाला त्या महिन्याच्या शेवटच्या दिवसापासून 6 महिन्यांचा कालावधी मोजला जाईल. जर ब्रोकरने क्लायंटचे खाते निष्क्रिय/निष्क्रिय खाते म्हणून मानले तर, ब्रोकरकडे असलेले निधी किंवा सिक्युरिटीज क्लायंटच्या मागणीनुसार ताबडतोब ग्राहकांना परत/परत केले जातील. खाते सक्रिय करण्यासाठी, क्लायंटने ब्रोकरला त्याच्या मुंबई आरओ येथे किमान 2 दिवस आधी लेखी सूचना देणे आवश्यक आहे. ब्रोकर योग्य आणि योग्य वाटेल अशा अटी पूर्ण करून ब्रोकर सदर खाते त्वरित पुन्हा सक्रिय करण्याचा प्रयत्न करेल. क्लायंटने स्वाक्षरी केलेली अशी लेखी विनंती श्री. निखिल जालान (अनुपालन अधिकारी) यांना फॅक्स टोन किंवा ब्रोकरकडे नॉदणीकृत क्लायंटच्या स्वतःच्या ई-मेल खात्यावरून nikhil@kkjsec.com वर ई-मेलद्वारे देखील पाठवता येईल.

तथापि, ब्रोकर, स्वतःच्या विवेकबुद्धीनुसार, परिस्थितीनुसार, प्रकरणानुसार 2 दिवसांचा कालावधी माफ/कमी करू शकतो.

□

(१४/१९)

क्लायंट/अधिकृत स्वाक्षरीकर्त्याची स्वाक्षरी (व्यक्तीगत नसलेल्या क्लायंटच्या बाबतीत स्टॅम्पसह)

परिशिष्ट-अ

गुंतवणूकदार चार्टर - स्टॉक ब्रोकर्स

गुंतवणूकदारांसाठी संपत्ती निर्माण करण्यात योगदान देण्यासाठी, ग्राहकांना निष्पक्ष आणि पारदर्शक पद्धतीने सिक्युरिटीजमध्ये व्यापार करण्यास सुलभ करताना नैतिकता आणि अनुपालनाच्या सर्वोच्च मानकांचे पालन करणे.

ध्येय i)

नावीन्यपूर्णता, क्षमता वाढ आणि वापराद्वारे उच्च दर्जाची आणि विश्वासाहर्ष सेवा प्रदान करणे
तंत्रज्ञान.

२) गुंतवणूकदारांसोबत विश्वास आणि नैतिकतेचे नाते प्रस्थापित करणे आणि टिकवणे. ३) अनुपालन आणि पारदर्शकतेचे सर्वोच्च मानक पाळणे. ४) सेवा प्रदान करताना 'गुंतवणूकदारांच्या हिताचे रक्षण' हे नेहमीच ध्येय ठेवणे.

गुंतवणूकदारांना प्रदान केलेल्या सेवा • गुंतवणूकदारांच्या वतीने व्यवहारांची अंमलबजावणी. • करार नोट्स जारी करणे. • मार्जिन देय देयकांबद्दल सूचना जारी करणे. • लवकर पे-इन बंधन सूचनांची अंमलबजावणी सुलभ करणे. • क्लायंटच्या निधीची सेटलमेंट.

• क्लायंट अनपेड सिक्युरिटीज अकाउंट (CUSA) अकाउंटमध्ये असलेल्या सिक्युरिटीजची माहिती देणे. • निधीचे रिटेन्शन स्टेटमेंट जारी करणे. • ऑपरेशनल आणि मार्केट जोखीम कमी करण्यासाठी जोखीम व्यवस्थापन प्रणाली. • क्लायंटने

दिलेल्या सूचनांनुसार सिस्टममध्ये क्लायंट प्रोफाइल बदल सुलभ करणे. • क्लायंट रिट एक्सचेंज परिपत्रकांसोबत माहितीची देवाणघेवाण.

• गुंतवणूकदारांच्या तक्रारींचे निवारण.

गुंतवणूकदारांचे हक्क • हाताळणाऱ्या

व्यक्तीच्या कामाच्या इतिहासाबद्दल आणि पार्श्वभूमीबद्दल फर्मकडून माहिती मागणे आणि प्राप्त करणे.

तुमचे खाते, तसेच फर्मबद्दलची माहिती.

• गुंतवणूक करण्यापूर्वी कोणत्याही गुंतवणुकीच्या जोखीम, दायित्व आणि खर्च याबद्दल संपूर्ण माहिती मिळवा. • तुमच्या आर्थिक गरजा आणि गुंतवणुकीच्या उद्दिष्टांशी सुसंगत शिफारसी मिळवा. • सर्व पूर्ण केलेले खाते फॉर्म आणि करारांची प्रत मिळवा. • अचूक आणि समजण्यायोग्य खाते विवरणपत्रे मिळवा.

• तुम्ही केलेल्या व्यवहारांच्या अटी आणि शर्ती समजून घ्या. • वेळेवर तुमच्या निधीचा वापर करा आणि प्रवेशावरील कोणत्याही निर्बंध किंवा मर्यादांबद्दल माहिती मिळवा. • देखभाल किंवा सेवा शुल्क, व्यवहार किंवा विमोचन शुल्क याबद्दल संपूर्ण माहिती मिळवा आणि

दंड.

• तुमच्या तक्रारींबद्दल फर्मच्या अनुपालन अधिकाऱ्याशी चर्चा करा आणि त्यांचे त्वरित लक्ष वेधून योग्य विचार करा.

तुमच्या चिंतांबद्दल.

स्टॉक ब्रोकर्सच्या विविध उपक्रमांची वेळ निश्चित केली आहे.

क्र.	उपक्रम	खाते उघडण्याच्या १०
१. केवयसी केआरए सिस्टीम आणि सीकेवायसीआर २ मध्ये समाविष्ट झाले.	क्लायंट ऑनबोर्डिंग	दिवसांच्या अपेक्षित कालमर्यादा
		तात्काळ, परंतु एका आठवड्यापेक्षा जास्त नाही.
३. ऑर्डरची अंमलबजावणी		ऑर्डर मिळाल्यानंतर लगेच, परंतु त्याच दिवसापेक्षा उशिरा नाही.
४. युनिक क्लायंट कोडचे वाटप ५. क्लायंटना योग्यरित्या पूर्ण केलेल्या		ट्रेडिंग सदस्याने एक्सचेंजला
क्लायंट नोंदणी कागदपत्रांची प्रत ६. कॉन्ट्रॅक्ट नोट्स जारी करणे		युनिक क्लायंट कोड अपलोड केल्याच्या तारखेपासून ७ दिवस आधी ट्रेडिंग करण्यापूर्वी ट्रेडिंगच्या अंमलबजावणीचे २४ तास
७. क्लायंटकडून आगाऊ मार्जिन गोळा करणे ८. इतर मार्जिन देय देयकांबद्दल सूचना		व्यापार सुरू करण्यापूर्वी
देणे ९. क्लायंट निधीची पुर्तता		टी दिवसाच्या शेवटी
		क्लायंटच्या पसंतीनुसार अकाउंट सेटलमेंट (RAS) चालू करण्यासाठी ३० दिवस / ९० दिवस.
		जर RAS साठी संमती दिली नाही तर - पे-आउटच्या २४ तासांच्या आत साप्ताहिक
१०. निधी, सिक्युरिटीज आणि कमोडिटीजसाठी 'लेखांचे विवरण'		आधारावर (पुढील आठवड्याच्या चार व्यापारी दिवसांच्या आत)

	उपक्रम क्र.	अपेक्षित कालमर्यादा सेटलमेंटच्या
११. निधी/वस्तूंचे धारणा विवरणपत्र जारी करणे		तारखेपासून ५ दिवस
१२. वार्षिक जागतिक विवरणपत्र जारी करणे १३. गुंतवणूकदारांच्या तक्रारींचे निवारण		आर्थिक वर्षाच्या अखेरीस ३० दिवस तक्रार मिळाल्यापासून ३० दिवस

गुंतवणूकदारांसाठी काय करावे आणि काय करू नये

च्या	करू नका
१. खाते उघडण्याच्या फॉर्मवर स्वाक्षरी करण्यापूर्वी सर्व कागदपत्रे आणि मान्य केलेल्या अटी वाचा.	१. नोंदणी नसलेल्या स्टॉक ब्रोकरशी व्यवहार करू नका.
२. केवायसीची प्रत, खाते उघडण्याच्या कागदपत्रांची प्रत आणि युनिक क्लायंट कोड मिळवा.	२. तुमचे खाते उघडताना आणि केवायसीमध्ये रिकाम्या जागा खोडून काढायला विसरू नका.
३. विविध ट्रेडिंग आणि क्लिअरिंग आणि सेटलमेंटशी संबंधित उत्पादन/ऑपरेशनल फ्रेमवर्क/ टाइमलाइन वाचा.	३. अपूर्ण खाते उघडणे आणि केवायसी फॉर्म सादर करू नका.
४. ब्रोकरेज, फी आणि आकारण्यात येणाऱ्या इतर शुल्कांबद्दल सर्व माहिती मिळवा.	४. ट्रेडिंग खात्याशी जोडलेल्या माहितीतील कोणत्याही बदलाची माहिती देण्यास विसरू नका आणि सिस्टममध्ये अपडेटची पुष्टी मिळवा.
५. तुमच्या व्यवहारांबद्दल नियमित सूचना मिळवण्यासाठी तुमचा मोबाईल नंबर आणि ईमेल आयडी तुमच्या ट्रेडिंग, डिमॅट आणि बँक खात्यांमध्ये नोंदवा.	५. स्टॉक ब्रोकर व्यतिरिक्त इतर कोणालाही ट्रेडिंगच्या उद्देशाने निधी हस्तांतरित करू नका. स्टॉक ब्रोकरच्या कर्मचाऱ्याच्या नावाने कोणतेही पेमेंट करू नये.
६. जर अंमलात आणला असेल तर पॉवर ऑफ अॅटर्नीची प्रत मिळवा.	६. स्टॉक एक्सचेंजकडून केलेल्या व्यवहारांबाबत प्राप्त झालेल्या कोणत्याही ईमेल/एसएमएसकडे दुर्लक्ष करू नका आणि जर विसंगती आढळली तर चिंता व्यक्त करा.
तथापि, सेबी/स्टॉक एक्सचेंजनुसार पॉवर ऑफ अॅटर्नी ही अनिवार्य आवश्यकता नाही. पॉवर ऑफ अॅटर्नी देण्यापूर्वी, दिलेल्या अधिकाऱ्याची व्याप्ती आणि परिणाम काळजीपूर्वक तपासा.	७. जर तुम्हाला माहिती नसेल तर डिजिटल करारांचा पर्याय निवडू नका संगणक.
७. व्यवहार पूर्ण झाल्यापासून २४ तासांच्या आत, व्यवहाराची किंमत, ब्रोकरेज, जीएसटी आणि एसटीटी इत्यादी दर्शविणाऱ्या कराराच्या नोट्स स्वतंत्रपणे मिळवा.	८. ट्रेडिंग पासवर्ड शेअर करू नका.
८. पे-आउट झाल्यापासून २४ तासांच्या आत वेळेवर निधी आणि सिक्युरिटीज/वस्तू प्राप्त करा.	९. निश्चित/गॅरंटीड रिटर्न स्कीमना बळी पडू नका.
९. व्यवहारांचे तपशील, कराराच्या नोंदी आणि खात्याचे विवरणपत्र पडताळून पहा आणि कोणत्याही विसंगतीसाठी संबंधित अधिकाऱ्यांशी संपर्क साधा. एक्सचेंजने प्रदान केलेल्या व्यापार पडताळणी सुविधेवरून एक्सचेंज वेबसाइटवरील व्यापार तपशीलांची पडताळणी करा.	१०. मोठ्या नफ्याचे आश्वासन देऊन स्टॉक/सिक्युरिटीजमध्ये व्यापार करण्याचे आमिष दाखवून ईमेल आणि एसएमएस पाठवणाऱ्या फसवणूक करणाऱ्यांना बळी पडू नका.
१०. वेळोवेळी खात्यांचे विवरणपत्र प्राप्त करा. जर खाते सेटलमेंट चालू ठेवण्याचा पर्याय निवडला असेल, तर क्लायंटने दिलेल्या पर्यायानुसार (३० किंवा ९० दिवस) स्टॉक ब्रोकरने खाते सेटल करावे लागेल.	११. गुंतवणुकीसाठी झुंडीच्या मानसिकतेचे अनुसरण करू नका. तुमच्या गुंतवणुकीसाठी तज्ञ आणि व्यावसायिक सल्ला घ्या.
११. कोणत्याही तक्रारी असल्यास, विहित वेळेत त्यांचे निराकरण करण्यासाठी स्टॉक ब्रोकर किंवा स्टॉक एक्सचेंज किंवा सेबीशी संपर्क साधा.	

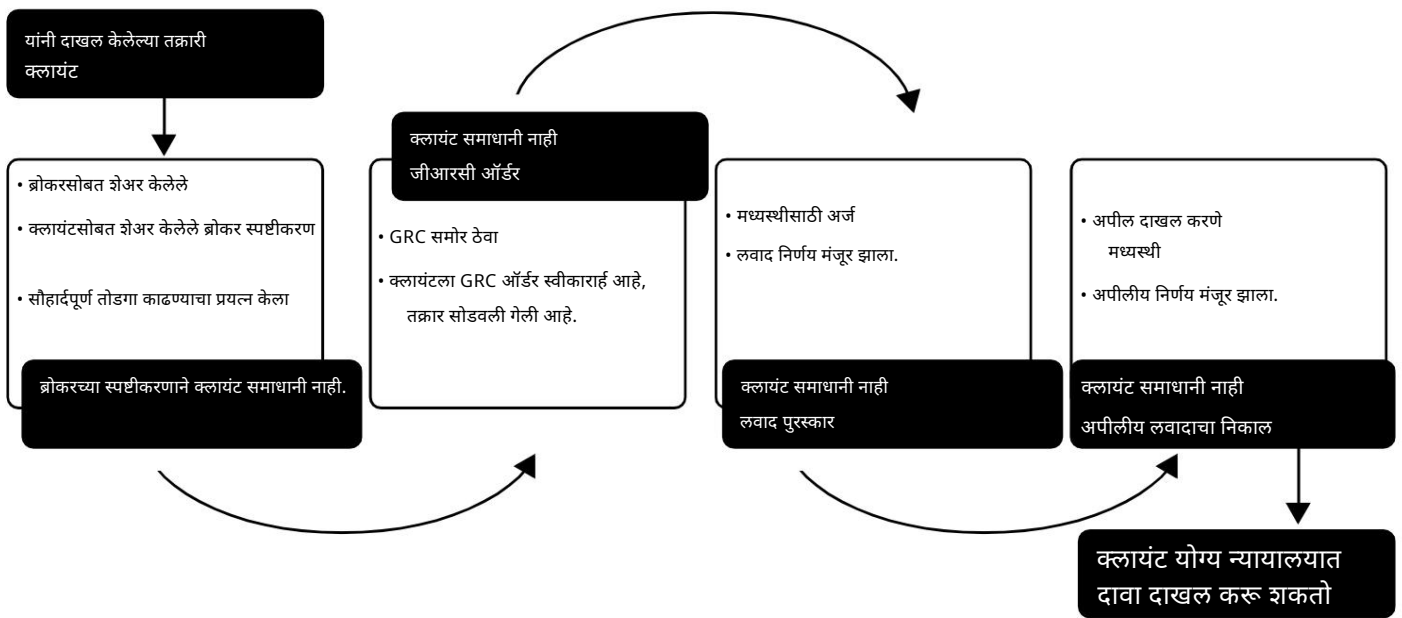
तक्रार निवारण यंत्रणा पातळी १ - स्टॉक ब्रोकरच्या नियुक्त

गुंतवणूकदार तक्रार ई-मेल आयडीवर स्टॉक ब्रोकरशी संपर्क साधा. स्टॉक ब्रोकर तक्रार मिळाल्यापासून ३० दिवसांच्या आत त्वरित तक्रार निवारण करण्याचा प्रयत्न करेल.

स्तर २ - संबंधित एक्सचेंजच्या वेबसाइटवर नमूद केलेल्या तक्रार यंत्रणेचा वापर करून स्टॉक एक्सचेंजशी संपर्क साधा.

स्तर ३ - स्टॉक ब्रोकर/स्टॉक एक्सचेंज स्तरावर ज्या तक्रारीचे निराकरण झाले नाही, त्या SEBI कडे SCORES (SEBI ची वेब-आधारित केंद्रीकृत तक्रार निवारण प्रणाली) @ <https://scores.gov.in/scores/Welcome.html> वर दाखल केल्या जाऊ शकतात.

स्टॉक एक्सचेंजमधील तक्रारींचे निवारण प्रक्रिया ग्राफिकली स्पष्ट केली आहे:

स्टॉक एक्सचेंजमध्ये स्टॉक ब्रोकरविरुद्ध तक्रार निवारण प्रक्रियेसाठी कालमर्यादा क्रियाकलापाचा प्रकार क्र.

		क्रियाकलापासाठी टाइमलाइन
१. तक्रारीची पावती २. गुंतवणूकदाराकडून मागितलेली अतिरिक्त माहिती, जर असेल तर, आणि तात्पुरती स्टॉक ब्रोकरकडे पाठवली जाते.		तक्रारीचा दिवस (C दिवस) क + ७ कामकाजाचे दिवस.
३. तक्रारीची नोंदणी करणे आणि ती स्टॉक ब्रोकरकडे पाठवणे.		C + 8 कामकाजाचे दिवस म्हणजेच T दिवस.
४. मैत्रीपूर्ण निर्णय.		टी + १५ कामकाजाचे दिवस.
५. जर कोणताही सौहार्दपूर्ण तोडगा निघाला नाही तर तक्रार निवारण समिती (GRC) कडे जा.		टी + १६ कामकाजाचे दिवस.
६. जीआरसी नंतर पूर्ण निराकरण प्रक्रिया. ७. जर GRC सदस्याला अतिरिक्त माहितीची आवश्यकता असेल तर, GRC ऑर्डर या आत पूर्ण करावी लागेल.		टी + ३० कामकाजाचे दिवस. टी + ४५ कामकाजाचे दिवस.
८. जीआरसी ऑर्डरची अंमलबजावणी.		GRC ऑर्डर मिळाल्यावर, जर ऑर्डर गुंतवणूकदाराच्या बाजूने असेल, तर स्टॉक ब्रोकरचे पैसे डेबिट करा. डेबिटचा ऑर्डर ताबडतोब किंवा GRC ऑर्डरमध्ये दिलेल्या निर्देशानुसार जारी केला जातो.
९. जर स्टॉक ब्रोकरला GRC आदेशामुळे त्रास झाला असेल, तर तो लवादाचा लाभ घेण्याचा हेतू प्रदान करेल १०. जर स्टॉक ब्रोकरकडून हेतू प्राप्त झाला आणि जीआरसी ऑर्डरची रक्कम २० लाख रुपयांपर्यंत आहे.		ऑर्डर मिळाल्यापासून ७ दिवसांच्या आत गुंतवणूकदार गुंतवणूकदार संरक्षण निधी (IPF) मधून अंतरिम सवलतीसाठी पात्र आहे. अंतरिम सवलत GRC ऑर्डर रकमेच्या ५०% किंवा २ लाख रुपये यापैकी जे कमी असेल ते असेल. गुंतवणूकदाराकडून हमीपत्र घेतल्यानंतर ती दिली जाईल.
११. स्टॉक ब्रोकरने मध्यस्थीसाठी अर्ज करावा.		जीआरसीच्या तारखेपासून ६ महिन्यांच्या आत शिफारस
१२. जर स्टॉक ब्रोकरने ६ महिन्यांच्या आत मध्यस्थीसाठी अर्ज दाखल केला नाही तर		अंतरिम सवलत म्हणून जारी केलेली रक्कम, जर असेल तर, समायोजित केल्यानंतर GRC ऑर्डरची रक्कम गुंतवणूकदाराला दिली जाईल.

ट्रेडिंग मॅम्बर/क्लिअरिंग मॅम्बर (TM/CM) च्या डिफॉल्टच्या बाबतीत गुंतवणूकदाराचे दावे/तक्रारी हाताळणे.

टीएम/सीएमची डिफॉल्ट स्टॉक

ब्रोकर डिफॉल्ट झाल्यास गुंतवणूकदाराच्या फायद्यासाठी स्टॉक एक्सचेंज खालील पावे उचलते: • स्टॉक ब्रोकरला डिफॉल्ट म्हणून घोषित करण्याबाबत माहिती देण्यासाठी परिपत्रक जारी केले जाते. • डिफॉल्ट स्टॉक ब्रोकरची माहिती स्टॉक एक्सचेंजच्या वेबसाइटवर प्रसारित केली जाते. • स्टॉक ब्रोकरला डिफॉल्ट म्हणून घोषित करण्याची आणि निर्दिष्ट आत दावे मागवण्याची सार्वजनिक सूचना जारी केली जाते.

कालावधी.

• कर्जबुड्या स्टॉक ब्रोकरच्या ग्राहकांना ईमेल आणि एसएमएसद्वारे माहिती देणे जेणेकरून दावे दाखल करणे सुलभ होईल.

निर्दिष्ट कालावधी.

गुंतवणूकदारांच्या माहितीसाठी स्टॉक एक्सचेंजच्या वेबसाइटवर खालील माहिती उपलब्ध आहे: • आयपीएफकडून भरपाईसाठी दाव्यांच्या पात्रतेसाठीचे निकष. • डिफॉल्ट स्टॉक ब्रोकरविरुद्ध दावा दाखल करण्यासाठी दावा फॉर्म. • डिफॉल्ट स्टॉक ब्रोकरविरुद्ध गुंतवणूकदारांच्या दाव्यांच्या प्रक्रियेबद्दल वारंवार विचारले जाणारे प्रश्न. • क्लायंटच्या दाव्याची ऑनलाइन स्थिती तपासण्याची तरतूद.